

अथनवग्रहविधानपद्धतिप्रारंभः

रवि

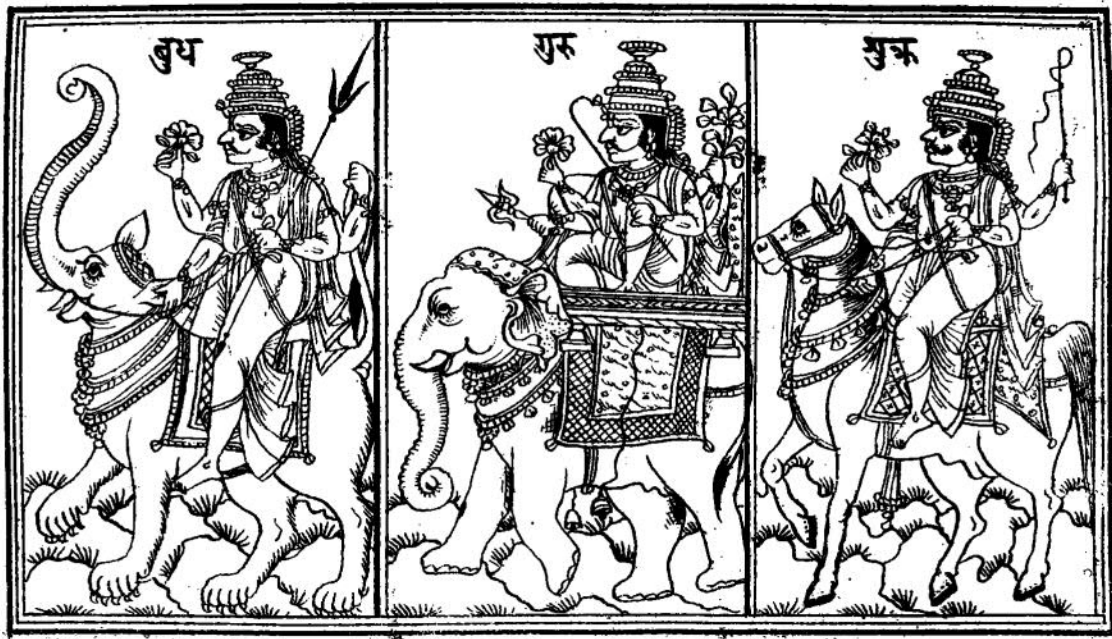

चंद्र

मंगळ

शनि

केतु

गह

अथनवग्रहस्तोत्रप्रारंभः

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ अथ नवग्रहस्तोत्रप्रारंभः ॥ ॥ जपाकुसु-
 मसंकाशं काश्यपेयं महकतिम् ॥ तमोरिंसर्वपापघ्नं प्रणतोऽस्मि दिवाक-
 रम् ॥ १ ॥ दधिशंखवत्तुषाराभं क्षीरोदार्णवसंभवम् ॥ नमामिशशिनं सोमं
 शंभोर्मुकुटभूषणम् ॥ २ ॥ धरणीगर्भसंभूतं विद्यत्वं तिसमप्रभम् ॥ कुमा-
 रं शक्तिहस्तं तं मंगलं प्रणमाम्यहम् ॥ ३ ॥ प्रियंगुकलिकाश्यामं रूपेणाप्र-
 तिमं बुधम् ॥ सौम्यं सौम्यगुणोपेतं तं बुधं प्रणमाम्यहम् ॥ ४ ॥ देवानां चक्र-
 षीणां च गुरुं कांचनसंनिभम् ॥ बुद्धिभूतं त्रिलोके शंतं नमामि बृहस्पति-
 म् ॥ ५ ॥ हेमकुंदमृणालाभं दैत्यानां परमं गुरुम् ॥ सर्वशास्त्रप्रवक्तारं भार्ग-
 वं प्रणमाम्यहम् ॥ ६ ॥ नीलांजनसमाभासरविपुत्रं यमाग्रजम् ॥ छाया-
 मार्त्तंडसंभूतं तं नमामि शनैश्चरम् ॥ ७ ॥ अर्धकायं महावीर्यं चंद्रादित्यवि-
 मर्दनम् ॥ सिंहिकागर्भसंभूतं तं राहुं प्रणमाम्यहम् ॥ ८ ॥ पलाशपुष्पसंकाशं

तारकायहमस्तकम् ॥ रौद्रं रौद्रात्मकं घोरं तं केतुं प्रणमाम्यहम् ॥ ९ ॥ इति व्यास
मुसोद्गातयः पदेत्स समाहितः ॥ दिवा वाय दिवा रात्रौ विघ्नशान्तिर्भविष्यति ॥ १० ॥
नरनारीनृपाणां च भवेद्दुःस्वप्ननाशनम् ॥ ऐश्वर्यमतुलं तेषामारोग्यं पुष्टि-
र्धनम् ॥ ११ ॥ ग्रहनक्षत्रजाः पीडास्तस्कराग्निः समुद्रवाः ॥ ताः सर्वाः प्रशमयं-
ति व्यासो ब्रूते न संशयः ॥ १२ ॥ ॥ इति श्रीव्यासविरचितं आदित्यादिनवग्रह-
स्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ॥ श्रीभास्कराय नमः ॥ ॥ शतानीक उवाच ॥ ॥ क-
थमादित्यमुद्यंतमुपतिष्ठेद्भिजोत्तम ॥ एतन्मे ब्रूहि विप्रेंद्रप्रपद्येशरणं तव ॥ १ ॥
॥ स्रमंतुरुवाच ॥ ॥ इदमेव पुरा पृष्टः शंखचक्रगदाधरः ॥ प्रणम्य शिरसा दे-
वमर्जुनेन महात्मना ॥ २ ॥ कुरुक्षेत्रे महाराज निवृत्ते भारते रणे ॥ कृष्णनाथं स-
मासाद्य प्रार्थयित्वा ब्रवीदिदम् ॥ ३ ॥ ॥ अर्जुन उवाच ॥ ॥ ज्ञानं च धर्मशा-
स्त्राणां गुह्याद्गुह्यतरं तथा ॥ मया कृष्णपरिज्ञातं वाङ्मयं सचराचरम् ॥ ४ ॥

५.

२.

सूर्यस्तुतिमयं न्यासं वक्तुमर्हसि माधव ॥ भक्त्या पृच्छाभिदेवेश कथयस्व प्रसा-
 दतः ॥ ५ ॥ सूर्यभक्तिकरिष्यामि कथं सूर्यं प्रपूजयेत् ॥ तदहं श्रोतुमिच्छामि त्वत्प्रसा-
 देन यादव ॥ ६ ॥ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ ॥ रुद्रादिदेवतैः सर्वैः पृष्टेन कथितं म-
 या ॥ वक्ष्ये हं सूर्यविन्यासं शृणु पांडव यत्नतः ॥ ७ ॥ अस्माकं यत्त्वया पृष्टमेकं चि-
 तो भवार्जुन ॥ तदहं संप्रवक्ष्यामि आदिमध्यावसानकम् ॥ ८ ॥ ॥ अर्जुन उवा-
 च ॥ ॥ नारायणस्मरन्नेष्टेच्छामि त्वं महायशः ॥ कथमादित्यमुद्यंतमुपति-
 ष्ठेत्सनातनम् ॥ ९ ॥ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ ॥ साधुपार्थ महाबाहो बुद्धि-
 मानसि पांडव ॥ यन्मां पृच्छस्युपस्थानंतत्प्रवित्रं विभावसोः ॥ १० ॥ सर्वमंगल-
 मांगल्यं सर्वपापप्रणाशनम् ॥ सर्वरोगप्रशमनमायुर्वर्धनमुत्तमम् ॥ ११ ॥
 अमित्रदमनं पार्थ संग्रामे जयवर्धनम् ॥ वर्धतं धनसुत्राणामादित्यत्तदयं शृ-
 णु ॥ १२ ॥ यच्छ्रुत्वा सर्वपापेभ्यो मुच्यते नात्र संशयः ॥ त्रिषु लोकेषु विख्या-

स्तो.

२

तंनिःश्रेयसकरं परम् ॥१३॥ देवदेवं नमस्कृत्य प्रातरुत्थाय चार्जुन ॥ विघ्नान्यनेक
रूपाणि नश्यन्ति स्मरणादपि ॥१४॥ तस्मात्सर्वप्रयत्नेन सूर्यमाराधयेत्सदा ॥ आ
दित्यह्मदयं नित्यं जाप्यं तच्छृणु पांडव ॥१५॥ यज्जपात्सुच्यते जंतुर्दारिद्र्यादाशु
दुस्तरात् ॥ लभते च महासिद्धिं कुर्वन् व्याधिविनाशिनीम् ॥१६॥ अस्मिन्मंत्रे ऋषि
श्छंदो देवता शक्तिरेव च ॥ सर्वमेव महाबाहो कथयामि तवाग्रतः ॥१७॥ मया
ते गोपितं न्यासं सर्वशास्त्रप्रबोधितम् ॥ अथ ते कथयिष्यामि उत्तमं मंत्रमेव च
॥१८॥ ओं अस्य श्री आदित्यह्मदयस्तोत्रमंत्रस्य ॥ श्री कृष्ण ऋषिः ॥ श्री सूर्या-
त्याग्निभुवनेश्वरो देवता ॥ अनुष्टुप् छंदः ॥ हरितहरयं दिवाकरं घृणिरिति
बीजम् ॥ ओं नमो भगवते जितवैश्वानरजातवेदसे इति शक्तिः ॥ ओं नमो भगवते
आदित्याय नम इति कीलकम् ॥ ओं अग्निगर्भदेवता इति मंत्रः ॥ ओं नमो भगव
ते तुभ्यमादित्याय नमो नमः ॥ श्री सूर्यनारायण प्रीत्यर्थे जपे विनियोगः ॥ ॥

२.

३

॥ अथ न्यासः ॥ ॥ ओं ह्रां अंगुष्ठाभ्यां नमः ॥ ओं ह्रीं तर्जनीभ्यां नमः ॥ ओं हूं मध्य
माभ्यां नमः ॥ ओं ह्रैं अनामिकाभ्यां नमः ॥ ओं ह्रौं कनिष्ठिकाभ्यां नमः ॥ ओं हः क
रतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ ओं ह्रां हृदयाय नमः ॥ ओं ह्रीं शिरसे स्वाहा ॥ ओं हूं
शिखायै वषट् ॥ ओं ह्रैं कवचाय हुम् ॥ ओं ह्रौं नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ओं हः अस्त्रा
य फट् ॥ ओं ह्रां ह्रीं हूं ह्रैं ह्रौं ह्रः इति दिग्बन्धः ॥ ॥ अथ ध्यानम् ॥ ॥ मास्वद-
त्त्वाद्यमौलिं स्फुरदधररूचरं जितंचारुकेशं भास्वं तं दिव्यतेजः करकमलयुतं
स्वर्णवर्णप्रभाभिः ॥ विश्वाकाशावकाशग्रहपतिशिरवरेभानियश्चोदयादौ स
र्वानंदप्रदाता हरिहरनमितः पातु मां विश्वचक्षुः ॥ १ ॥ पूर्वमष्टदलं पद्मं प्रणवा
दिप्रतिष्ठितम् ॥ मायाबीजंदलाष्टायेयं त्रिसुन्दारयेदिति ॥ २ ॥ आदित्यं भास्करं
रं भानुरविं सूर्यं दिवाकरम् ॥ मार्तण्डं तपनं चेति दलेष्वष्टसूयोजयेत् ॥ ३ ॥ दी
प्तासूक्ष्माजयाभद्राविभूतिर्विमला तथा ॥ अमोघाविद्यताचेति मध्ये श्रीः स

स्तो.

३

वर्तुसुखी॥४॥सर्वज्ञःसर्वगश्चैवसर्वकारणदेवता॥सर्वेशंसर्वहृदयंनमामिस
र्वसाक्षिणम्॥५॥सर्वात्मासर्वकर्तृचिसर्वजीवनपालकः॥हितःस्वर्गोपवर्गश्च
भास्कुरेशनमोस्तुते॥६॥॥इतिप्रार्थना॥॥नमोनमस्तेस्तुसदाविभावसो
सर्वात्मनेसप्तहयायमानवे॥अनंतशक्तिर्मणिपूषणेनददस्वभुक्तिंममभु
क्तिमव्ययाम्॥७॥अर्कंतुमूर्ध्निविन्यस्यललाटेतुरविन्यसेत्॥विन्यसेन्नेत्रयोः
सूर्यकर्णयोश्चदिवाकरम्॥८॥नासिकायान्यसेद्भ्रान्तुसुखेवैभास्करंन्यसेत्॥
पर्जन्यमोष्ठयोश्चैवतीक्ष्णंजिह्वांतरेन्यसेत्॥९॥स्रवर्णरितसंकंठेस्कथयोस्ति
ग्मतेजसम्॥बाह्वोस्तुपूषणंचैवमित्रंवैष्टुतो न्यसेत्॥१०॥वरुणंदक्षिणेह
स्तेत्वष्टारंवामतःकरे॥हस्तावुष्णकरःपातुहृदयंपातुभ्रान्तमान्॥११॥उदरे
तुमयंविद्यात् आदित्यंनाभिमंडले॥कट्यांतुविन्यसेद्धंसंरुद्रमूर्ध्वंस्तुविन्यसे
त्॥१२॥जान्वोस्तुगोपतिंन्यस्यसवितारंतुजंययोः॥पादयोश्चविवस्वतंतुन्य

योश्चदिवाकरम् ॥१३॥ बाह्यतस्तु तमोर्ध्वं संभ्रममभ्यंतरेन्यसेत् ॥ सर्वंगेषु सह
 स्मांशुं दिग्विदिक्षुः भ्रमं न्यसेत् ॥१४॥ ॥ इति दिग्बन्धः ॥ ॥ एष आदित्यविन्या
 सो देवानामपि दुर्लभः ॥ इमं भक्त्या न्यसेत् सार्थं सयाति परमां गतिम् ॥१५॥ काम
 क्रोधकृतां तापात् मुच्यते नान्न संशयः ॥ सर्पादिभिर्भयं नैव संग्रामेषु पथि च पि
 ॥१६॥ रिपुसंघदृक्कालेषु तथा चौरसमागमे ॥ त्रिसंध्यं जपतो न्यासं महापातक
 नाशनम् ॥१७॥ विस्फोटकसमुत्पन्नं तीव्रज्वरसमुद्भवम् ॥ शिरोरोगं नेत्ररोगं स
 र्वव्याधिविनाशनम् ॥१८॥ कुष्ठव्याधिस्तथा दहुरोगाश्च विविधाश्च ये ॥ जपमान-
 स्य नश्यंति शृणु भक्त्या तदर्जुन ॥१९॥ आदित्यो मंत्रसंयुक्त आदित्यो भुवनेश्वरः
 ॥ आदित्यान्नापरो देवो त्यादित्यः परमेश्वरः ॥२०॥ आदित्यमर्चयेद्ब्रह्मा शिव आ-
 दित्यमर्चयेत् ॥ यदादित्यमयं तेजो मम तेजस्तदर्जुन ॥२१॥ आदित्यं मंत्रसंयुक्त-
 मादित्यं भुवनेश्वरम् ॥ आदित्यं ये प्रपश्यंति मां पश्यंति न संशयः ॥२२॥ त्रिसंध्य

मर्चयेत्सूर्यंस्मरेद्भक्त्यातुयोनरः॥नसपश्यतिदारिद्र्यंजन्मजन्मनिचार्जुन॥२३॥
एतत्तेकथितंपार्थआदित्यहृदयंमया॥मुच्यतेसर्वपापेभ्यःसूर्यलोकेमहीयते॥
॥२४॥नमोभगवतेतुभ्यमादित्यायनमोनमः॥आदित्यःसवितासूर्यःस्वर्गःपूषाग
मस्तिमान्॥२५॥सुवर्णस्फटिकोभानुःस्फुरितोविश्वतापनः॥रविर्विश्वोमहातेजाः
सर्वर्णःसुप्रबोधकः॥२६॥हिरण्यगर्भस्त्रिशिरास्तपनोभास्करोरविः॥मार्त्तंडो
गोपतिःश्रीमान्कृतज्ञश्चप्रतापवान्॥२७॥तमिस्त्रहाभगोहंसोनासत्यश्चतमोनु
दः॥शुद्धोविरोचनःकेशीसहस्रांशुर्महाप्रभुः॥२८॥विवस्वान्पूषणोमृत्युर्मिहरोजा
मदग्न्यजित्॥धर्मरश्मिःपतंगश्चशरण्योमित्रहातपः॥२९॥दुर्विज्ञेयगतिःशूरस्ते
जोराशिर्महायशाः॥शंभुश्चित्रांगदःसौम्योहव्यकव्यप्रदायकः॥३०॥अंशुमानुत्त
मोदेवक्रम्यजुःसामएवच॥हरिदश्वस्तमोदारःसप्तसप्तिर्मराचिमान्॥३१॥अग्नि
गर्भोदितेःपुत्रःशंभुस्तिमिरनाशनः॥पूषाविश्वंभरोमित्रःसर्वर्णःसुप्रतापवान्

॥३२॥ आतपीमंडलीभास्वान्तपनःसर्वतापनः॥ कृतविश्वोमहातेजाःसर्वरत्नम
 योद्भवः॥३३॥ अक्षरश्चाक्षरश्चैवप्रभाकरविभाकरौ॥ चंद्रश्चंद्रांगदःसौम्योह-
 व्यकव्यप्रदायकः॥३४॥ अंगारकोंगदोहस्तीरक्तांगश्चांगवर्धनः॥ बुधोबुद्धासनोबु
 धिर्बुद्धात्माबुधिवर्धनः॥३५॥ बृहद्बानुर्बृहद्बासोबृहद्बामाबृहदस्यतिः॥ शुक्रस्त्वंश
 कुरेतास्त्वंशह्क्कांगःशुक्रभूषणः॥३६॥ शनिमान्शनिरूपस्त्वंशनैर्गच्छसिसर्वदा
 ॥अचादिरादिरादित्यस्तेजोराशिर्महातपाः॥३७॥ अनादिरादिरूपस्त्वमादित्यो
 दिक्पतिर्यमः॥ भानुमान्भानुरूपस्त्वंस्वर्भानुर्भानुदीप्तिमान्॥३८॥ धूमकेतुर्महाते
 तुःसर्वकेतुरनुत्तमः॥ तिमिरावरणःशंभुःस्वप्तामार्त्तंडएवच॥३९॥ नमःपूर्वायगि
 रयेपश्चिमायनमोनमः॥ नमोत्तरायगिरयेदक्षिणायनमोनमः॥४०॥ नमोनमः
 सहस्रांशोत्थादित्यायनमोनमः॥ नमःपद्मप्रबोधायनमस्तेद्वादशात्मने॥४१॥
 नमोविश्वप्रबोधायनमोभ्राजिष्णुजिष्णावे॥ ज्योतिषेचनमस्तुभ्यंज्ञानार्काय

नमोनमः॥४२॥प्रदीप्तायप्रगल्भाययुगांतायनमोनमः॥नमस्तेहोतृपतयेष्ट
धिबीपतयेनमः॥४३॥नमोकारवषट्कारसर्वयज्ञनमोस्तुते॥ऋग्वेदादियजुर्वे
दसामवेदनमोस्तुते॥४४॥नमोहाटकवर्णाभिस्करायनमोनमः॥जघायजय-
भद्रायहरिदश्वायतेनमः॥४५॥दिव्यायदिव्यरूपायग्रहाणांपतयेनमः॥नम-
स्तेशचयेनित्यंनमःकुरुकुलात्मने॥४६॥नमस्कैलोक्यनाथायभूतानांपतयेन
मः॥नमःकैवल्यनाथायनमस्तेदिव्यचक्षुषे॥४७॥त्वंज्योतिस्त्वंद्युतिर्ब्रह्मात्वंवि
ष्णुस्त्वंप्रजापतिः॥त्वमेवरुद्रोरुद्रात्मावायुरग्निस्त्वमेवच॥४८॥योजनानांस
हस्मेद्वेदेशतेद्वेचयोजने॥एकेननिमिषार्धेनक्रममाणनमोस्तुते॥४९॥नवयो
जनलक्षाणिसहस्रद्विशतानिच॥यावद्दृष्टीप्रमाणेनक्रममाणनमोस्तुते॥
॥५०॥अग्रतश्चनमस्तुभ्यंपृष्ठतश्चसदानमः॥पार्श्वतश्चनमस्तुभ्यंनमस्तेचा
स्तुसर्वदा॥५१॥नमःस्फुरारिहंत्रेचसोमसूर्याग्निचक्षुषे॥नमोदिव्यायद्यो

२.
६

मायसर्वतंत्रमयायच॥५२॥ नमोवेदांतवेद्यायसर्वकर्मादिसाक्षिणे॥ नमोहरि
तवर्णायसुवर्णायनमोनमः॥५३॥ अरुणोमाघमासेतुसूर्योवैफाल्युनेतया॥ चै
त्रमासेतुवेदांगोभानुर्वैशाखतापनः॥५४॥ ज्येष्ठमासेतपेंदिंद्रआषाढेतपतेर
विः॥ गभास्तिःश्रावणेमासेयमोभाद्रपदेतथा॥५५॥ इषेसुवर्णरेताश्चकार्तिके
चदिवाकरः॥ मार्गशीर्षेतपेन्मित्रःपौषेविष्णुःसनातनः॥५६॥ पुरुषस्त्वधिकेमा
सेमासाधिकेषुकल्पयेत्॥ इत्येतेद्वादशादित्याःकाश्यपेयाःप्रकीर्तिताः॥५७॥
उग्ररूपामहात्मानस्तपंतैविश्वरूपिणः॥ धर्मार्थिकाममोक्षाणांप्रस्पृष्टाहेतवोनृ
प॥५८॥ सर्वपापहरंचैवमादित्यंसंप्रपूजयेत्॥ एकयादशधाचैवशतधाचसह
स्रधा॥५९॥ तपंतैविश्वरूपेणसृजंतिसंहरंतिच॥ एषविष्णुःशिवश्चैवब्रह्माचै
वप्रजापतिः॥६०॥ महेंद्रश्चैवकालश्चयमोवरुणएवच॥ नक्षत्रग्रहताराणामधि
पोविश्वतापनः॥६१॥ वायुरग्निर्धनाध्यक्षोभूतकर्तास्वयंप्रभुः॥ एषदेवोहिदेवा

स्तो.

६

नांसर्वमाप्यायतेजगत्॥६३॥ एषकर्त्ताहिभूतानांसंहर्त्तरक्षकस्तथा॥ एषलो-
कातुलोकश्चसप्तदीपाश्चसागराः॥६३॥ एषपातालसप्तस्थोदैत्यदानवराक्षसाः
॥ एषधाताविधाताचबीजंक्षेत्रं प्रजापतिः॥६४॥ एषएवप्रजानित्यंसंवर्धयति
रश्मिभिः॥ एषयज्ञःस्वधास्वाहाद्गीःश्रीश्चपुरुषोत्तमः॥६५॥ एषभूतात्मकोदे-
वःसूक्ष्मोव्यक्तःसनातनः॥ ईश्वरःसर्वभूतानांपरमेष्ठीप्रजापतिः॥६६॥ काला-
त्मासर्वभूतात्मावेदात्माविश्वतोमुखः॥ जन्ममृत्युजराव्याधिसंसारभयना-
शनः॥६७॥ दारिद्र्यव्यसनध्वंसीश्रीमान्देवोदिवाकरः॥ विकर्त्तनोविवश्वांश्चमा-
र्त्तडोभास्करोरविः॥६८॥ लोकप्रकाशकःश्रीर्माँल्लोकचक्षुर्ग्रहेश्वरः॥ लोकसा-
क्षीत्रिलोकेशःकर्त्ताहर्त्तातमिस्रहा॥६९॥ तपनस्तापनश्चैवशरुचिःसप्ताश्ववा-
हनः॥ गभस्तिहस्तोब्रह्मण्यःसर्वदेवनमस्कृतः॥७०॥ आयुरारोग्यमैश्वर्यंनरा-
नार्यश्चमंदिरे॥ यस्यप्रसादात्संतुष्टिरदित्यत्तदयंजपेत्॥७१॥ इत्येतैर्नामभिः

पार्थिआदित्यंस्तौतिनित्यशः॥प्रातरुत्थायकौंतेयतस्यरोगभयंनहि॥७२॥पात
 कान्मुच्यतेपार्थव्याधिभ्यश्चनसंशयः॥एकसंध्यंदिसंध्यंवासर्वपापैःप्रमुच्यते॥
 ॥७३॥त्रिसंध्यंजपमानस्तुपश्येच्चपरमंपदम्॥यदह्नात्कुरुतेपापंतदह्नात्प्रति
 मुच्यते॥७४॥यद्रात्र्यात्कुरुतेपापंतद्रात्र्यात्प्रतिमुच्यते॥ददुस्फोटककुशानिमं
 डलानिविषूचिका॥७५॥सर्वव्याधिमहारोगभूतबाधास्तथैवच॥डाकिनीशा
 किनीचैवमहारोगभयंकुतः॥७६॥येचान्येदुष्टरोगाश्चज्वरातिसारकादयः॥
 जपमानस्यनश्यंतिजीवेच्चशरदांशतम्॥७७॥संवत्सरेणमरणंयदातस्य
 ध्रुवंभवेत्॥अशीर्षोपश्यतिच्छायामहोरात्रंधनंजय॥७८॥यस्त्विदंपठते
 भक्त्यामानोवरिमहात्मनः॥प्रातःस्नानेकृतेपार्थएकाग्रकृतमानसः॥७९॥
 स्रवर्णचक्षुर्भवतिनचांधस्तुप्रजायते॥पुत्रवान्धनसंपन्नोजायतेचारुजःस
 रवी॥८०॥सर्वसिद्धिमवाप्नोतिसर्वत्रविजयीभवेत्॥आदित्यह्दयंपुण्यंसूर्य

नामविष्णुषितम् ॥८१॥ अत्वाचनिखिलं पार्थ सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ अतः परतरं ना
 स्तिसिद्धिकामस्य पाण्डव ॥८२॥ एतज्जपस्वकोंते ययेन श्रेयोत्यवाप्स्यसि ॥ आदि
 त्यहृदयं नित्यं यः पठेत्स समाहितः ॥८३॥ मृण्महा मुच्यते पापात्कृतघ्नो ब्रह्मघात
 कः ॥ गोघ्नः सारापो दुर्भोजी दुःप्रतिग्रहकारकः ॥८४॥ पातकानि च सर्वाणि दहत्ये
 व न संशयः ॥ य इदं शृणुयान्नित्यं जपेद्वापि समाहितः ॥८५॥ सर्वपापविशुद्ध्या
 सूर्यलोके महीयते ॥ अपुत्रो लभते पुत्रान्निर्धनो धनमाप्नुयात् ॥८६॥ कुरोगी
 मुच्यते रोगाद्भक्त्या यः पठते सदा ॥ यस्त्वादित्यदिने पार्थनाभिमात्रजले स्थितः
 ॥८७॥ उदयाचलमारूढं भास्करं प्रणतस्थितः ॥ जपते मानवो भक्त्या शृणुयाद्वा
 पि भक्तितः ॥८८॥ स याति परमं स्थानं यत्र देवो दिवाकरः ॥ अमित्रदमनं पार्थ यदा क
 र्त्तुं समारभेत् ॥८९॥ तदा प्रतिकृतिं कृत्वा शत्रोश्चरणपांसुभिः ॥ आक्रम्य वामपा
 दं न आदित्यहृदयं जपेत् ॥९०॥ एतन्मंत्रं समाहूय सर्वसिद्धिं करं परम् ॥ ॥

॥ ओं ह्रीं हिमाली दं स्वाहा ॥ ओं ह्रीं निली दं स्वाहा ॥ ओं ह्रीं माली दं स्वाहा ॥ इति मं
 त्रः ॥ ॥ त्रिभिश्चरोगी भवति ज्वरी भवति पंचभिः ॥ जपेस्तु सप्तभिः पार्थ राक्ष-
 सी तनुमा विशेत् ॥ ९१ ॥ राक्षसेनाभिभूतस्य विकारा नृशृणु पांडव ॥ गीयते नृ-
 त्यते नग्न आस्फोटयति धावति ॥ ९२ ॥ शिवारुतं च कुरुते हसते क्रंदते पुनः ॥ एवं
 संपीड्यते पार्थ यद्यपि स्यान्महेश्वरः ॥ ९३ ॥ किंपुनर्मानुषः कश्चिच्छोचाचारवि-
 वर्जितः ॥ पीड्यते च न संदेहो ज्वरो भवति दारुणः ॥ ९४ ॥ यदा चानुग्रहं तस्य कर्तुं
 मिच्छेच्छुभं करम् ॥ तदा सलिलभादाय जपेन्मंत्रमिम्बुधः ॥ ९५ ॥ नमो भगव-
 ते तुभ्यमादित्याय नमो नमः ॥ जयाय जयमद्राय हरिदश्वाय ते नमः ॥ ९६ ॥ स्ना-
 पयेत्तेन मंत्रेण शूभं भवति नान्यथा ॥ अन्यथा च भवेद्दोषो नश्यते नात्र संशयः
 ॥ ९७ ॥ अतस्ते निखिलः प्रोक्तः पूजां चैव निबोध मे ॥ उपलिप्तेश्चौदेशो नियतो
 वाग्यतः शुचिः ॥ ९८ ॥ दत्तं वा चतुरस्रं बालि स भूमौ लिरवेच्छुचिः ॥ त्रिधा तत्र लि-

स्वेत्यद्यमष्टपत्रंसकणिकम् ॥९९॥ अष्टपत्रं लिखेत्पद्मं लिखगोमयमंडले ॥ पूर्व
पत्रे लिखेत्सूर्यमाग्रे व्यांतुरविंन्यसेत् ॥१००॥ याभ्यां च विवस्वतं नैर्ऋत्यां तु भ
गं न्यसेत् ॥ अतोऽन्यां वरुणं विद्यात्वा यव्यां मित्रमेव च ॥११॥ आदित्यसुत्तरे पत्रे ई
शान्यां विष्णुमेव च ॥ मध्ये तु भास्करं विद्यात्क्रमेणैव समर्चयेत् ॥१२॥ अतः परत
रं नास्तिसिद्धिस्तमस्य पांडव ॥ महातेजःसमुद्यंतं प्रणमेत् सकृतांजलिः ॥१३॥ सके स
रणि पद्मानि करवीराणि चार्जुन ॥ तिलतंडुलसंयुक्तं कुशगंधोदकेन च ॥१४॥ र
क्तचंदनमिश्राणि कृत्वा वैताम्भभाजने ॥ धृत्वा शिरसि तत्पान्त्रं जानुभ्यां धरणीं स्पृ
शेत् ॥१५॥ मंत्रपूतं गुडाकेश चार्घ्यं दद्याद्भक्तये ॥ सायुधं सरयं चैव सूर्यभावा
हयाम्यहं ॥१६॥ स्वागतो भव ॥ सुप्रतिष्ठितो भव ॥ सन्निधो भव ॥ सन्निहितो भ-
व ॥ संमुखो भव ॥ इति पंचसुद्राः ॥ ॥ स्फुटयित्वा र्हयेत्सूर्यं भक्तिं मुक्तिं लभेन्नरः
॥७॥ ओं श्रीं विद्यां किलिकिलिकटकेष्टसर्वार्थसाधनाय स्वाहा ॥ ओं श्रीं ह्रीं नमः

५९

हंसः सूर्याय नमः स्वाहा ॥ ओं श्रीं ह्रीं नमः ॥ ह्रीं नमः ॥ सूर्यमूर्तये स्वाहा ॥ ओं श्रीं
ह्रीं रवं रवः लोकाय सर्वमूर्तये स्वाहा ॥ ओं ह्रीं मार्तण्डाय स्वाहा ॥ नमोस्तु सूर्याय
सहस्रभानवे नमोस्तु वैश्वानरजातवे दसे ॥ त्वमेव चार्घ्यं प्रतिगृह्ण देव देवाधि
देवाय नमो नमस्ते ॥ ८ ॥ नमो भगवते तुभ्यं नमस्ते जातवेदसे ॥ दत्तमर्घ्यं मया
भानो त्वं गृहाण नमोस्तुते ॥ ९ ॥ एहि सूर्य सहस्रांशो ते जोराशे जगत्पते ॥ अनु
कंपय मां देव गृहाणा ध्ये नमोस्तुते ॥ १० ॥ नमो भगवते तुभ्यं नमस्ते जातवेदसे
॥ ममेदमर्घ्यं गृह्ण त्वं देव देव नमोस्तुते ॥ ११ ॥ सर्वदेवाधिदेवाय आधिव्याधि
विनाशिने ॥ इदं गृहाण मे देव सर्वव्याधिर्विनाशयतु ॥ १२ ॥ नमः सूर्याय शांता
य सर्वरोगविनाशिने ॥ ममेप्सितं फलं दत्वा प्रसीद परमेश्वर ॥ १३ ॥ ओं नमो
भगवते सूर्याय स्वाहा ॥ ओं शिवाय स्वाहा ॥ ओं सर्वात्मने सूर्याय नमः स्वा-
हा ॥ ओं अक्षय्यतेजसे नमः स्वाहा ॥ ॥ सर्वसंकष्टदरिद्र्यशत्रुनाशयना

सं.

शय ॥ सर्वलोकेषु विश्वात्मा सर्वात्मा सर्वदर्शकः ॥ १४ ॥ नमो भगवते सूर्यकु
ष्ठरोगान् विखंडय ॥ आयुरारोग्यमैश्वर्यं देहि देवनमोस्तुते ॥ १५ ॥ नमो भग
वते तुभ्यमादित्याय नमोनमः ॥ ओं अक्षय्यतेजसे नमः ॥ ओं सूर्याय नमः
॥ ओं विश्वसूर्त्तये नमः ॥ ॥ आदित्यं च शिवं विद्यात् शिवमादित्यरूपिणम्
॥ उभयोरंतरं नास्ति आदित्यस्य शिवस्य च ॥ १६ ॥ एतदिच्छाम्यहं श्रोतुं पुरु
षो वै दिवाकरः ॥ उदये ब्रह्मणो रूपे मध्याह्ने तु महेश्वरः ॥ १७ ॥ अस्तमाने स्व
यं विष्णुस्त्रिमूर्तिश्च दिवाकरः ॥ नमो भगवते तुभ्यं विष्णवे प्रभविष्णवे ॥ १८
॥ ममेदमर्घ्यं प्रतिगृणह देव देवाधिदेवाय नमोनमस्ते ॥ श्रीसूर्याय सांगाय स
परिवाराय श्रीसूर्यनारायणायैदमर्घ्यम् ॥ १९ ॥ हिमघ्नाय तमोघ्नाय रक्षोघ्ना
य च ते नमः ॥ कृतघ्नाय सत्याय तस्मै सूर्यात्मने नमः ॥ २० ॥ जयोजयश्च किज
योजित प्राणो जितश्रमः ॥ मनोजवो जितक्रोधो वाजिनः सप्तकीर्तिताः ॥ २१ ॥

र.
१०

हरितहरथंदिवाकरंकनकमयांबुजरेणुपिंजरम्॥प्रतिदिनमुदयेनवंनवंशर-
णसुपैमिहिरण्यरेतसम्॥२२॥नतंब्यालाःप्रबाधंतेनव्याधिभ्योभयंभवेत्॥
ननागेभ्योभयंचैवनचभूतभयंकचित्॥२३॥अग्निशत्रुभयंनास्तिपार्थिवे
भ्यस्तथैवच॥दुर्गतिंतरतेयोरांप्रजांचलभतेपशून्॥२४॥सिद्धिकामोलभे
त्सिद्धिकन्याकामस्तुकन्यकाम्॥एतत्पदेत्सकौंतेयभक्तियुक्तेनचेतसा॥
॥१२५॥अश्वमेधसहस्रस्यवाजयेयशतस्यच॥कन्याकोटिसहस्रस्यदत्तस्य
फलमाप्नुयात्॥२६॥इदमादित्यत्तदयंयोधीतेसततंनरः॥सर्वपापविशुद्धा
त्मासूर्यलोकेमहीयते॥२७॥नास्त्यादित्यसमोदेवोनास्त्यादित्यसमागतिः॥
प्रत्यक्षोभगवान्विष्णुर्येनविश्वंप्रतिष्ठितम्॥२८॥नवतिर्योजिनंलक्षंसहस्रा
णिशतानिच॥यावद्दृढीप्रमाणेनतावच्चरतिभास्करः॥२९॥गवांशतसहस्र
स्यसम्यक्दत्तस्ययत्फलम्॥तत्फलंलभतेविद्वान्शान्तात्मास्तौतियोरविम्॥

स्तो.

१०

॥३०॥ योधीने सूर्यत्वे दयं सकलं सफलं भवेत् ॥ अष्टानां ब्राह्मणां नांच लेखयि
त्वासमर्पयेत् ॥ ३१ ॥ ब्रह्मलोकं ऋषीणां च जायते मानुषोऽपि वा ॥ जातिस्मरत्त्व
माप्नोति शुद्धात्मानां च संशयः ॥ ३२ ॥ अजायलोकं त्रयपावनाय भूतात्मने गो-
पतये वृषाय ॥ सूर्याय सर्वप्रलयान्तकाय नमो महाकारुणिकोत्तमाय ॥ ३३ ॥
विवस्वते ज्ञानभृतांतरात्मने जगत्प्रदापाय जगद्धितौषिणे ॥ स्वयंभुवे दीप्तसह
स्रचक्षुषेः सरोत्तमायाभितते जसे नमः ॥ ३४ ॥ संरैरनेकैः परिसेविताय हिर
ण्यगर्भाय हिरण्मयाय ॥ महात्मने मोक्षपदाय नित्यं नमो स्तुते वासरकारणा
य ॥ ३५ ॥ आदित्यश्चार्चितो देव आदित्यः परमं पदम् ॥ आदित्यो मातृको भूत्वा-
आदित्यो वाङ्मयं जगत् ॥ ३६ ॥ आदित्यं पश्यते भक्त्या मां पश्यति ध्रुवं नरः ॥
नादित्यं पश्यते भक्त्या न स पश्यति मां नरः ॥ ३७ ॥ त्रिगुणं च त्रितत्वं च त्रयो देवा
स्त्रयो रनयः ॥ त्रयाणां च त्रिमूर्तिस्त्वं तुरीयस्त्वं नमो स्तुते ॥ ३८ ॥ नमः सवित्रे

जगदेकचक्षुषेजगत्प्रसूतिस्थितिनाशहेतवे ॥ त्रयीमयायत्रिगुणात्मधारिणे विरिञ्चिनारायणशंकरात्मने ॥ ३९ ॥ यस्योदयेनेहजगत्प्रबुध्यते प्रवर्तते च स्विलकर्मसिद्धये ॥ ब्रह्मेन्द्रनारायणरुद्रवन्दितः स नः सदायच्छतुर्भंगलं रविः ॥ ४० ॥ नमोस्तु सूर्याय सहस्ररश्मये सहस्रशारवान्वितसंभवात्मने ॥ सहस्रयोगोद्भवभावभाग्निने सहस्रसंख्यायुगधारिणे नमः ॥ ४१ ॥ यन्मण्डलं दीप्ति करं विशालं रत्नप्रभं तीव्रमनादिरूपम् ॥ दारिद्र्यदुःखक्षयकारणं च पुनातु मां तत्सवितुर्वरेण्यम् ॥ ४२ ॥ यन्मण्डलं देवगणैः सुपूजितं विप्रैः स्तुतं भावनमुक्तिकौविदम् ॥ तं देवदेवं प्रणामामि सूर्ये पुनातु मां तत्सवितुर्वरेण्यम् ॥ ४३ ॥ यन्मण्डलं ज्ञानमयं त्वगम्यं त्रैलोक्यपूज्यं त्रिगुणात्मरूपम् ॥ समस्ततेजोमयदिव्यरूपं पुनातु मां तत्सवितुर्वरेण्यम् ॥ ४४ ॥ यन्मण्डलं गूढमतिप्रबोधंधर्मस्य वृद्धिं कुरु ते जानानां ॥ तत्सर्वपापक्षयकारणं च पुनातु मां तत्सवितुर्वरेण्यम् ॥ ४५ ॥

त्सवितुर्वरेण्यम् ॥ ४५ ॥ यन्मंडलं व्याधिविनाशदक्षं यद्व्यजुः सामसं प्र
गीतम् ॥ प्रकाशितं येन च भूर्भुवः स्वः पुनातु मां तत्सवितुर्वरेण्यम् ॥ ४६ ॥ य
न्मंडलं वेदविदो वदंति गायंति यच्चारणसिद्धसंघाः ॥ यद्योगिनो योगजुषां च
संघाः पुनातु मां तत्सवितुर्वरेण्यम् ॥ ४७ ॥ यन्मंडलं सर्वजनेषु पूजितं ज्योति
श्च कुर्यादिह मर्त्यलोके ॥ यत्कालकालादिमनादिरूपं पुनातु मां तत्सवितुर्व
रेण्यम् ॥ ४८ ॥ यन्मंडलं विष्णुचतुर्मुखारव्यं यदक्षरं पापहरं जनानाम् ॥ य
त्कालकल्पक्षयकारणं च पुनातु मां तत्सवितुर्वरेण्यम् ॥ ४९ ॥ यन्मंडलं वि
श्वसृजां प्रसिद्धमुत्पत्तिरक्षाप्रलयप्रगल्भम् ॥ यस्मिन् जगत्संहरते शिव
लं च पुनातु मां तत्सवितुर्वरेण्यम् ॥ ५० ॥ यन्मंडलं सर्वगतस्य विष्णोरात्मा
परं धाम विशुद्धतत्त्वम् ॥ सूक्ष्मांतरैर्योगिपथात्तु गम्यं पुनातु मां तत्सवितुर्व
रेण्यम् ॥ ५१ ॥ यन्मंडलं ब्रह्मविदो वदंति गायंति यच्चारणसिद्धसंघाः ॥ य

न्मंडलं वेदविदः स्मरन्ति पुनातु मां तत्सवितुर्वरेण्यम् ॥ ५२ ॥ यन्मंडलं वेदविदो
 पगीतं यद्योगिनां योगपथानुगम्यम् ॥ तत्सर्ववेदं प्रणमामि सूर्यं पुनातु मां त-
 त्सवितुर्वरेण्यम् ॥ ५३ ॥ मंगलाष्टमिदं पुण्यं यः पठेत्स ततं नरः ॥ सर्वपापवि-
 शुद्धात्मा सूर्यलोके महीयते ॥ ५४ ॥ ध्येयः सदा सवितुर्मंडलमध्यवर्ती नाराय-
 णः सरसि जासन संनिविष्टः ॥ केयूरवान्मकरकुंडलवान्किरीटीहारी हिर-
 ण्मयवपुर्धृतशंखचक्रः ॥ ५५ ॥ स शंखचक्रं रविमंडले स्थितं कुशशयाक्रां-
 तमनंतमच्युतम् ॥ भजामि बुद्ध्या तपनीयमूर्तिं सरोत्तमं चित्रविभूषणो-
 ज्ज्वलम् ॥ ५६ ॥ एवं ब्रह्मादयो देवाः ऋषयश्च तपोधनाः ॥ कीर्तयन्ति स्मरन्त्येवं
 देवं नारायणं विभुम् ॥ ५७ ॥ वेदवेदांगशरीरं दिव्यदीप्तिकरं परम् ॥ रक्षोघ्नं
 रक्तवर्णं च सृष्टिसंहारकारकम् ॥ ५८ ॥ एकचक्ररथो यस्य दिव्यः कनकभू-
 षितः ॥ समे भवतु स प्रीतः पद्महस्तो दिवाकरः ॥ ५९ ॥ आदित्यः प्रथमन्ना

मद्वितीयंतुदिवाकरः॥तृतीयंभास्करःप्रोक्तंचतुर्थंतुप्रभाकरः॥६०॥पंचमं
तुसहस्रांशःषष्ठंचैवत्रिलोचनः॥सप्तमंहरिदश्वश्चअष्टमंचविभावसूः॥६१
॥नवमंदिनकृत्प्रोक्तंदशमंद्वादशात्मकम्॥एकादशंचयीमूर्तिर्द्वादशंसूर्यए
वच॥६२॥द्वादशादित्यनामानिप्रातःकालेपदेन्नरः॥दुःस्वप्ननाशनंचैवसर्व
दुःखंचनश्यति॥६३॥ददुकुष्ठहरंचैवदारिद्र्यंहरतेध्रुवम्॥सर्वतीर्थप्रदंचैव
सर्वकामप्रवर्धनम्॥६४॥यःपदेत्यातरुत्यायमन्त्यानित्यमिदंनरः॥सौरव्य
मायुस्तथारोग्यंलभतेमोक्षमेवच॥६५॥अग्निमीळेनमस्तुभ्यमिषेतोर्जेस्व
रूपिणे॥अग्नआयाहिवीतस्त्वंनमस्तेज्योतिषांपते॥६६॥शन्नोदेवीनमस्तुभ्यं
जगच्चक्षुर्नमोस्तुते॥पंचमायोपवेदायनमस्तुभ्यंनमोनमः॥६७॥पद्यासनः
पद्यकरःपद्यगर्भसमद्यतिः॥सप्ताश्वरथसंयुक्तोद्विप्तुजःस्यात्सदारविः॥६८
॥आदित्यस्यनमस्कारंयेकुर्वंतिदिनेदिने॥जन्मांतरसहस्रेषुदारिद्र्यंनोपजा-

यते ॥ ६९ ॥ उदयगिरिमुषेतंभास्करं पद्महस्तं निखिलभुवननेत्रं रत्नरत्नोपमे
 यम् ॥ तिमिरकरिमृगेन्द्रं बोधकं पद्मिनीनां स्फुरवरमभिवंदे संदरं विश्वबंधम्
 ॥ ७० ॥ ॥ इति श्री भविष्योत्तरपुराणेश्री कृष्णार्जुनसंवादे आदित्यहृदयं
 समाप्तम् ॥ ॥ ७१ ॥ अथ विरुद्धचंद्रस्य शांतिर्लिख्यते ॥ ॥ जन्मकाले गो
 चरे च दशास्वंतर्दशास्तु च ॥ चंद्रे विरुद्धे लोकानां पीडा स्यात्तद्विधानतः ॥ १ ॥ ज
 न्मकालेष्टमेषष्टे चंद्रे मृत्युर्न संशयः ॥ पापयुक्ते महत्कष्टं तच्छांतिरभिधीयते
 ॥ २ ॥ सृजं संपंडितं शांतं विद्वांसं ब्राह्मणं कविम् ॥ तं पृच्छेत्सुविनीतात्मा पी
 डा चंद्रोद्भवा यदि ॥ ३ ॥ जपं दानं तथा होमं प्रकर्त्तव्यं नृणामिह ॥ ब्राह्मणेन क्तं च
 तत्कुर्यात्तज्ज्योतिःशास्त्रानुसारतः ॥ ४ ॥ जपे चंद्रमसं पूर्वे गायत्र्या लक्षजाप-
 कम् ॥ शिवपूजाय वा कार्यं दुग्धेन च जलादिना ॥ ५ ॥ दानं स्वशक्त्या कर्त्तव्यं वि-
 त्तशाल्यं विवर्जयेत् ॥ चंद्रदानं प्रवक्ष्यामि लोकानां हितकाम्यया ॥ ६ ॥ राजति-

द्व्यंगुलामूर्तिः कार्या चंद्रस्य भिर्मला ॥ तां पूजयेच्चंद्रनाद्यैः कर्पूरागरुधूपकैः ॥ ७॥
पुष्पैर्नानाविधैश्चैव जलजैः कमलैस्तथा ॥ नीराजनैश्च नैवेद्यैः पयोभिरन्वितैस्तथा ॥ ८॥
अर्घ्यदद्याच्चंद्रमसे भक्त्या प्रयतमानसः ॥ नारिकेरेण पूगेन कालोचित फलेन वा ॥ ९॥
चंद्रध्यानं प्रवक्ष्यामि लोकानां पुष्टिहेतवे ॥ ध्यानं यस्य शशांकस्य पीडोपद्रवनाशनम् ॥ १०॥
श्वेतवर्णं शीतरश्मिं द्विभुजं भुवनार्चितम् ॥ गदावरधरं शांतमिंदुमंडलसंस्थितम् ॥ ११॥
मृगारूढं द्विजं शांतं द्यौषधीशं वरप्रदम् ॥ रोहिणीसहितं ध्यायेत्सर्वकामफलप्रदम् ॥ १२॥
सदाश्विलासोऽमलधिः सकामो नक्ताधिपः कुंचितकृष्णकेशः ॥ कफानिलात्मां बुजपत्रनेत्रो नक्षत्रनाथः सप्तगोतिगौरः ॥ १३॥
एवं ध्यानं चंद्रमसः स्तवपूर्वसनातनम् ॥ प्रांजलिः प्रयतो भूत्वा जितवाक्कायमानसः ॥ १४॥
नमश्चंद्राय शशिने नमस्ते तारकाधिप ॥ ओषधीशाय च नमः शर्वरीपतये नमः ॥ १५॥
अजचंद्रनमस्तुभ्यं नमस्ते शिवरूपि

णे॥सोमायसौम्यरूपायनमस्तेमृतरूपिणे॥१८॥अत्रिपुत्रायध्विजायद्विज
राजनमोस्तुते॥यामिनीशायशुद्धायकलाधीशायतेनमः॥१७॥कालायकाल
रूपायनमस्तेकालसाक्षिणे॥कालांगायनमस्तुभ्यंकालकर्त्रेणमोनमः॥१८॥
तमोत्तुदायतमसेतमिस्वपतयेनमः॥नमस्तेदक्षगुरवेकाममित्रायतेनमः॥
॥१९॥कुसुमप्रबोधायदक्षायचनमोनमः॥मृगांकायचक्षेत्रायक्षेत्राधीशाय
तेनमः॥२०॥क्षपाचरायक्षेमायक्षेत्राधीशायतेनमः॥सागरायनमस्तुभ्यंनमस्ते
सागरात्मज॥२१॥एवंकृत्वास्तुतिभक्त्यादंडवत्प्रणमैर्दुवि॥प्रांजलिःपुनरुत्थाप
वारंवारंनमेत्सधीः॥२२॥ ॥अथमंडलपूजा॥ ॥मंडलंचतुरस्रचषोड-
शांगुलसंमितम्॥कारयेद्राजतंशुद्धंतदभावेचतंडुलाः॥२३॥चतुर्दिक्कनाम
भिस्तेःपूजयेच्छशालांलनम्॥मध्येमूर्तिसमालिरव्यपूजयेच्चंदनादिभिः॥
॥२४॥पूर्वेषट्कनामभिःपूज्यःपंचमिश्चततस्तथा॥ओषधीशःक्षपानाथोहि

जराजोहिमांशकः॥२५॥सोमश्चरात्रिनाथश्चतारकेशोहिमद्युतिः॥हरिणांक-
शशांकश्चसुधारश्मिनिशाकरः॥२६॥इंदुश्चाञ्जश्चनाक्षत्रकलानिधिरपांगतिः
॥कौमुदीशोत्रिपुत्रश्चलक्ष्मीप्राताशशोविधुः॥२७॥एतानिसोमनामानिपू-
र्वादिदिक्षन्वक्रमात्॥तंडुलैःशतपत्रैश्चसौवर्णैराजतैस्ततः॥२८॥ज्येष्ठमासे
द्वितीयायांमृगक्षैःसोमवासरे॥मृगसंस्थेरवौपूजासूर्यपर्वशताधिका॥२९॥सं-
पूजयेच्चंद्रमसंत्यमुनाविधिनानर॥सर्वार्थास्तस्यसिध्यन्तिधनधान्यादिसंयु-
ताः॥३०॥विजयीसर्वलोकेषुपुत्रपौत्रसमन्वितः॥ऋषिःस्वतंत्रःसततमायु-
रारोग्यमेवच॥३१॥श्वेतांशकंतंडुलाश्चवंशपात्रान्वितंतथा॥मुक्ताफलंचक-
पूरंकांस्यपात्रंचशर्करा॥३२॥षण्मासंपूजयेत्सोमंतथान्वत्सरावधि॥ब्राह्म-
णान्मोजयेद्भक्त्यादंपत्नींपरिदापयेत्॥३३॥घृतंरौप्यंचवृषभंपूगानिचयट-
स्तथा॥सौवर्णीर्दक्षिणादेयावित्तशाठ्यं विवर्जयेत् ॥ ३४॥ दैवज्ञंशाश्वतंयज्ञं

क्रियासुनिपुणं द्विजम् ॥ सुवर्णेन च वस्त्रेण नानाभोगैः समर्चयेत् ॥ ३५ ॥ एवं
 संपूज्य देवेशं प्रार्थयेच्छशलां छनम् ॥ पीडानाशकरं वंदे त्वामहं शरणं गतः ॥ ३६ ॥
 रोहिणीशः स्रग्धामूर्तिः स्रग्धाभावः स्रग्धाशनः ॥ विषमस्थानसंप्रभूतां पीडां नाशय
 मे विधो ॥ ३७ ॥ ॥ इति श्रीस्कंदपुराणे उमामहेश्वरसंवादे चंद्रपूजाविधिः ॥ ॥
 ॥ अथ भिन्नपूजाविधिः ॥ ॥ द्विजराजगुरुश्चैव ताराधीशाः त्रिनंदनः ॥ औषधी
 नां च राजानं सोमभावाहयाभ्यहम् ॥ १ ॥ अहो चंद्रजगत्पाणयमुनाविषयोद्भव
 ॥ वरप्रदगदापाणेश्वेतवर्णात्रिगोत्रजः ॥ २ ॥ दशाश्ववाहनागच्छ उमारूपसम
 न्वितः ॥ तद्बले देवमंत्रेण मंत्रेण त्वग्निनार्चितः ॥ ३ ॥ रोहिणीशः स्रग्धामूर्तिः स्रग्धा
 गात्रः स्रग्धाशनः ॥ विषमस्थानसंप्रभूतां पीडां दहतु मे विधुः ॥ ४ ॥ ग्रहाराज्यं प्रय-
 च्छंति ग्रहाराज्यं हरंति च ॥ ग्रहैश्च व्यापितं सर्वं त्रैलोक्यं सचराचरम् ॥ ५ ॥ ॥
 ॥ इति श्रीस्कंदपुराणे उमामहेश्वरसंवादे चंद्रस्तोत्रं समाप्तम् ॥ ॥ अथ भौम

स्तोत्रपाठोलिख्यते॥ ॥युधिष्ठिरउवाच॥ ॥कथयस्वप्रसादेनऋणघ्नं व्रतसु-
त्तमम्॥ पुत्रदं सर्वरोगघ्नं सर्वकामफलप्रदम्॥१॥ ॥श्रीकृष्णउवाच॥ ॥शृ-
णुराजन्प्रयत्नेन सर्वकामफलप्रदम्॥ सर्वरोगहरं पुण्यं पुत्रपौत्रविवर्धनम्॥
॥२॥ मंगलस्य व्रतं सार्धं प्रत्यक्षं फलदं नृणाम्॥ गौतमेन पुरा पृष्टो लोहितांगो म-
हाग्रहः॥३॥ कथयस्व प्रसादेन व्रतं पूजार्चनं स्वकम्॥ मंत्रमाराधनं जाप्यं दानं
यद्भुवनत्रये॥४॥ ॥मंगलउ॥ ॥शृणु गौतम यत्नेन मद्भुतस्य विधिं शुभम्॥
मंत्रमाराधनं दानं पवित्रं सर्वदेहिनाम्॥५॥ स्नात्वा नद्यां तडागे वा प्रत्यूषे भौ-
मवासरे॥ संतर्प्य पितृदेवांश्चरत्तं वरधरः शुचिः॥६॥ सुसमेभू प्रदेशे च गो-
मयेनोपलेपिते॥ आधाय शङ्खकलशं त्रिकोणे मंडले समम्॥७॥ तत्र संस्थाप-
येद्भौमं शूलशक्तिगदाधरम्॥ वरदं मेषमारूढं रक्तचंदननिर्मितम्॥८॥ पूजा-
तत्र प्रकर्त्तव्यारक्तपुष्पैः सुभक्तितः॥ ॥मंगलाय नमः॥ १॥ भूमिपुत्राय नमः॥

॥२॥ऋणहर्त्रे नमः ॥ धनप्रदाय नमः ॥४॥स्थिरासनाय ॥५॥महाकायाय नमः
॥६॥सर्वकामविरोधकाय ॥७॥लोहिताय नमः ॥८॥लोहितांगाय ॥९॥सामगा
नकृपाकराय ॥१०॥धरात्मजाय नमः ॥११॥कुजाय नमः ॥१२॥रक्ताय ॥१३॥भूमिदा
य नमः ॥१४॥भूमिनंदनाय ॥१५॥अंगारकाय नमः ॥१६॥यमाय ॥१७॥सर्वरोग
प्रहारिणे नमः ॥१८॥सृष्टिकर्त्रे नमः ॥१९॥ग्रहर्त्रे नमः ॥२०॥सर्वकामफलप्रदाय ॥२१
॥अग्निर्मूर्द्धा इति मंत्रेण पूजा ॥ उज्जयिन्यां समुत्पन्नमोमोमौमवतुर्भुज ॥ भार
हजकुले जातमूलशक्तिगदाधर ॥१०॥मेषमारूढवरदस्कंधप्रायातिविक्रम ॥ प्र
सीददेवदेवेशविघ्नहारिन्धरात्मज ॥११॥गृहाणार्घ्यमयादत्तं मम शांतिप्रदोम
व ॥ अथ मंत्रः ॥ धरणीगर्भसंभूतं विद्यत्कान्तिसमप्रभम् ॥ कुमारं शक्तिहस्तं
चमंगलं प्रणमाम्यहम् ॥१३॥ इति नमस्कारमंत्रः ॥ मंगलो भूमिपुत्रस्तु ऋण
हर्ता धनप्रदः ॥ स्थिरात्मजो महाकायः सर्वकामविरोधकृत् ॥१४॥लोहितो-

लोहितांगश्चसामगानकृपाकरः॥धरात्मजःकुजोरक्तोभूमिदोभूमिनंदनः॥
॥१५॥अंगारकोद्यमश्चैवसर्वरोगप्रहारकः॥सृष्टिकर्त्ताप्रहर्त्ताचसर्वकामफल
प्रदः॥१६॥एतानिकुजनामानिप्रातरुत्थाययःपठेत्॥ऋणंनजायतेतस्यध-
नमाप्नोत्यसंशयः॥१७॥ऋणरेखाप्रकर्तव्यांगारकस्यतथायतः॥तांचप्रमार्ज-
येद्यस्तुवामपादेनभावुकः॥१८॥ऋणंनजायतेतस्यऋणहर्त्ताधनीभवेत्॥
पूजितोयेनदेवेशोमंगलोमंगलप्रदः॥१९॥उत्पाताविलयंयांतिग्रहपीडाश्च
दारुणाः॥नभयंविद्यतेतस्यसदाभौमप्रसादतः॥२०॥आसीत्पूर्वस्रनंदारब्धो
ब्राह्मणोवेदपारगः॥तस्यभार्यास्रनंदाचचवंध्याचबहुशोभना॥२१॥तस्याः
सूनुर्नसंजातोवंध्यत्वाद्विधियोगतः॥तेनामुष्याःस्रताजातागृहीत्वाचैवपो-
षिताः॥२२॥ब्राह्मणस्यकुलेजातास्रशीलारूपसंयुताः॥सर्वलक्षणासंपूर्णा
विधिनातेनगौतमः॥२३॥तथाचपूर्वजननेपूजितोभक्तियोगतः॥साचपुत्री-

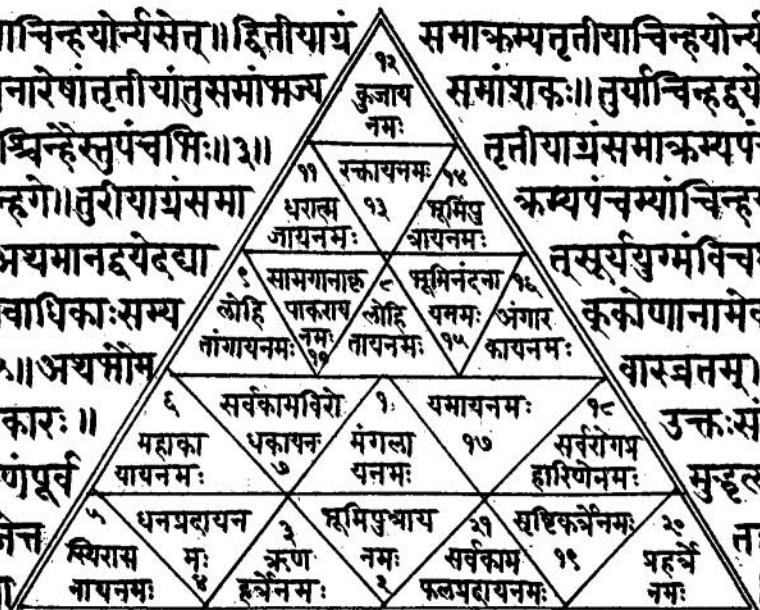
गृहेतस्य ब्राह्मणो परिपालयत् ॥ २४ ॥ सदा सुवर्णपुष्पाणितदंगेभ्यः पतन्ति वै ॥
विप्रस्तेन सुवर्णेन बलाढ्यो धनगर्वितः ॥ २५ ॥ कोटिकोटिश्वरो जातो राजते भूमि
मंडले ॥ वर्षैः कतिपयैरेव सा कन्या यौवने स्थिता ॥ २६ ॥ दृष्टानंदिकविप्रेण दश
वर्षा मनस्विनी ॥ तेन विप्रेण विप्रस्य सदा सोमज्वरस्य च ॥ २७ ॥ दत्ता ब्राह्मण
धर्मेण सा कन्या द्विजसत्तमः ॥ वेदोक्तविधिना कृत्वा विवाहं शम्भवासरे ॥ २८ ॥
स्वदेशं प्रति भूयोपि सभायै गंतुमुद्यतः ॥ न दानं प्रेरयामास तं विप्रं लोभभाव-
तः ॥ २९ ॥ तेनासौ निहतो विप्रश्चौररूपेण सत्वरम् ॥ मृतं तं शयने दृष्ट्वा साना
रा शोककर्षिता ॥ ३० ॥ पीडिता सा भवत्काष्ठमध्यस्य ज्वलितेन च ॥ हुताशने-
न विप्रस्त्री मरणाय प्रकल्पते ॥ ३१ ॥ आत्मानं संकटे स्मृत्वा मां स्मरन्ती पदे पदे
॥ चितां प्रदक्षिणी कृत्य चितायास्तु समीपतः ॥ ३२ ॥ तस्मिन्काले त्वहंतुष्टो-
याच स्वमनसो प्सितम् ॥ अजरोत्यमरो विप्रो मे पतिश्च भवत्विति ॥ ३३ ॥ तदा ब्र

वाचमहासाधोवरंविभुवनोत्तमम् ॥ ॥ ब्राह्मण्युवाच ॥ ॥ यदितुष्टोसिदेवेश
ग्रहाणामधिपप्रभो ॥ ३४ ॥ येस्मरंति धरां नित्यं रक्तचंदनचर्चितम् ॥ रक्तपुष्पै
श्च संपूज्य प्रत्यूषे भौमवासरे ॥ ३५ ॥ वंद्यत्वं च ऋणं तेषां व्याधिराजभयं तथा ॥
भयं सर्पाग्निशत्रुभ्यः कुरुमाभूमि नंदन ॥ ३६ ॥ ॥ मंगल उवाच ॥ ॥ एकविंश
तिभौमाश्च मद्रक्तश्च जितेंद्रियाः ॥ एकाहारेण शांताश्च नदीतीरे गृहेथवा ॥ ३७
॥ आद्यैस्तु सकलैर्मन्त्रैर्वेदपौराणिकैस्तथा ॥ दद्याद्रक्तमनङ्गाहं सर्वोपस्करसं
युतम् ॥ ३८ ॥ स्वशक्त्या भोजनं विप्रदातव्यं च हिरण्यकम् ॥ तेषां पीडा कदाप्यस्य
ग्रहस्य न भविष्यति ॥ ३९ ॥ भूतवेतालशाकिन्यः प्रभवन्ति न हिंसकाः ॥ एवमस्तु
तदा तेषां मित्युक्ता च दिवं ययौ ॥ ४० ॥ इदं ब्रतं च यो लोके करोति भुवन्त्रये ॥ आप
दे विलयं यांति सखंतस्य प्रवर्धते ॥ ४१ ॥ यः शृणोति ब्रतमिदं शतचिर्भूत्वा जितें
द्रियः ॥ तस्य मासकृतं पापं विलयं याति तत्क्षणात् ॥ ४२ ॥ सदा विनयमारूढः

प्रकृत्यासुसमाहितः॥यावज्जीवव्रतमिदं करोति भुवनत्रये॥४३॥समृद्धो भुव-
 ने विप्रपुत्रोऽथैव नेन च॥अंते च परमं स्थानं यत्र सूर्यादयो ग्रहाः॥४४॥सौभाग्यं
 च सखंतस्थजन्मजन्मसखायवै॥दारिद्र्यदुःस्वनाशश्च भौमदेव प्रसादतः॥४५॥
 ॥इति श्रीस्कंदपुराणे मंगलव्रतं समाप्तम्॥॥भूमिपुत्रो महातेजाः स्वे-
 दोद्भवपिनाकिनः॥श्रेयो रथं त्वां प्रपन्नोऽहं गृहाणार्घ्यं नमोस्तुते॥१॥प्रसीद दे-
 वदेवेश विघ्नहारिन्धरात्मज॥गृहाणार्घ्यं मया दत्तं मम शांतिप्रदो भव॥२॥ध-
 रणीगर्भसंभूतं विद्यत्कान्तिसमप्रभम्॥कुमारं शक्तिहस्तं च मंगलं प्रणमा-
 म्य हम्॥३॥पूगानि नागपत्राणि कर्पूरसहितानि च॥मयानीतानि देवेश तां-
 लं प्रति गृह्यताम्॥४॥वृत्तमग्निं च षट्कोणं लिखेदालित्यक्तेदले॥तारसं-
 दितं मंत्रं मातृकादिक्रमं न्यसेत्॥५॥मंगलं दिव्यमग्नौ तु षट्कोणे तु धनप्रद-
 म्॥सामगादित्यक्ते चैव दले क्रमगतो न्यसेत्॥६॥पाशांकुशसमायुक्तं मा-

याबीजसमन्वितम् ॥ लिखेत्सर्वेषु कोणेषु गुरुचंदनपूर्वकम् ॥ ७ ॥ भूर्जपत्रे
तथा भूमौ फलकेन समाहितम् ॥ चंदनागरुकस्तूरीकर्पूररक्तचंदनम् ॥ ८ ॥
कुंकुमाद्यैर्लिखेद्दिद्वान्गोरोचनसमन्वितम् ॥ मंत्रैर्मंत्राधिको भूत्वा कारये
द्विधितः सधीः ॥ ९ ॥ सर्वसिद्धिकमंत्रं च मनुष्याणां कलौ युगे ॥ रक्तमाल्याव
रधरः शक्तिशूलगदाधरः ॥ १० ॥ चतुर्भुजो मंदगामी मेषगः स्याद्द्विरात्मजः ॥ ॥
॥ ध्यानमंत्रः ॥ मंगलो भूमिपुत्र इत्येव पठित्वा ध्यानम् ॥ आचमनम् ॥ इदं वस्त्रं
मया भौमलोकलज्जानिवारकम् ॥ मयोपपादितं तुभ्यं गृहाणे दंनमोस्तुते ॥ ११ ॥
॥ इति वस्त्रमंत्रः ॥ ब्रह्मसूत्रमिदं देवब्रह्मणाय च निर्मितम् ॥ उपवीतं मया द-
त्तं गृहाण भूमि नंदन ॥ १२ ॥ उपवीतमंत्रः ॥ ॥ इति मंगलपादपूजनं स-
माप्तम् ॥ ॥ भौमयंत्रम् ॥ ॥ त्रिकोणं पूर्वमुद्धृत्य पंचधा विभजेत्त-
तः ॥ तृतीयरेखा चिन्हाभ्यां लोभयेत्समभागतः ॥ १ ॥ आद्यरेखा ग्रयुगलं

तृतीयाचिह्नयोन्यसेत् ॥ द्वितीयाग्रं
॥२॥ पुनारेषां तृतीयांतु समांभन्य
त्रिभिश्चिह्नैस्तु पंचमिः ॥३॥
ध्यचिह्नगे ॥ तुरीयाग्रं समा
॥४॥ अथमानद्वयेदद्या
अयमेवाधिकाः सम्य
तिः ॥५॥ अथमौम
यंत्रप्रकारः ॥
त्रिकोणं पूर्वं
विभजेत्
यरेखा

समाक्रम्य तृतीयाचिह्नयोन्यसेत् ॥
समांशकः ॥ तुर्याचिह्नद्वयेनाथ-
तृतीयाग्रं समाक्रम्य पंचम्यांम
क्रम्य पंचम्यां चिह्नयोर्द्वयोः
तस्यैयुग्मं विचक्षणः ॥
कूकोणानामेव विंश-
वारवतम् ॥ तत्र
उक्तः संग्रहे ॥
मुह्यत्यचतुर्धा
तः ॥ तृती
चिह्ना

म्यालंछयेत्समभागतः॥१॥ आद्यरेखायुगलं तृतीयाचिह्नयोन्यसेत् ॥ द्विती
यायंसमाकृष्य तृतीयाचिह्नयोन्यसेत् ॥ २॥ युतारेषां तृतीया तु समां प्रज्यात्स-
मांशतः॥ तुर्याचिह्न द्वयेनाथ त्रिभिश्चिह्नैस्तु पंचभिः॥ ३॥ तृतीयाये प्रकुर्वीत पं-
चम्यामध्यचिह्नगे॥ तुर्याये योजयेत्सम्यक् पंचम्यां चिह्नयोर्द्वयोः॥ ४॥ अथमा-
न द्वये दद्यात्सूत्रयुग्मं विचक्षणः॥ एवमेकाधिका सम्यक् कोणानां विंशतिर्भवेत्
॥ ५॥ तृतीयतुर्ययोर्मध्ये स्थितिचिह्ने गृहे च येत् ॥ देवं तदग्रतां मंत्राकोणे दक्षिण
तः क्रमात् ॥ ६॥ मंगलाद्योकारपूर्वान्ममोतानेकविंशतिः॥ कोष्ठेषु नाम मंत्रान्
लिखेत् ॥ ततः पूजाप्रकर्तव्या पुत्रसंपत्तिहेतवे॥ पूजाप्रकारमाह ॥ एहि मे भग-
वन्मोम अंगारक महाप्रभो॥ त्वयि सर्वं समायातं त्रैलोक्यं स चराचरम् ॥ ७॥ भो
ममावाहयिष्यामि ते जोमूर्तिं दुरासदम् ॥ रुद्ररूपमनिर्देश्यं वक्रं च रुधिरप्रिय-
म् ॥ ८॥ अग्निमूर्द्धेति मंत्रेण गायत्र्या मंगलस्य वा ॥ गायत्री मंत्रः ॥ अंगारका

यविचहेशक्तिहस्तायधोमहि॥ तन्नोभौमः प्रचोदयात्॥ अथ पूजाविधिः मंत्र
 महोदधौ॥ ॥ मार्गशीर्षे वैशाखे वा शुक्लपक्षे भौमवासरे अरुणोदयकाले अ-
 पामार्गकाष्ठेन दन्तान्धाव्यनद्यादौ स्नात्वारक्तवस्त्रं परिधाय रक्तोत्तरीयं च धृत्वा
 मासपक्षाद्यल्लिरव्यक्रुणच्छेदाय पुत्रावाप्त्यर्थं भौमव्रतं करिष्ये इति संकल्प्य-
 प्रार्थयेत्॥ ॥ अथ देवेश ते भक्त्या करिष्ये व्रतमुत्तमम्॥ क्रुणव्याधिविनाशा-
 यधनसंतानहेतवे॥ ९॥ इति॥ ततः कर्त्ता स्वदेहेन्यासान् कुर्यात्॥ अथ॥ अंघ्रौ
 मंगलाय नमः॥ जानुनीभूमिपुत्राय नमः॥ ऊर्वौ क्रुणहर्त्रे॥ कटिदेशे धनप्रदा-
 य॥ गुह्ये स्थिरासनाय नमः॥ उरसि महाकायाय॥ वामबाहौ सर्वकामविरो-
 धकाय॥ दक्षिणबाहौ लोहिताय॥ गले लोहिताक्षाय नमः॥ मुखे सामगानक-
 पाकराय॥ नासिकायां धरात्मजाय॥ अक्षणौः कुजाय॥ ललाटे भौमाय॥
 चुवोर्मध्ये भूतिदाय॥ शिरसि भूमिनंदनाय॥ शिरवायां अंगारकाय॥ स

वीं गेयं मायनमः ॥ यमाय कवचाय हुम् ॥ सर्वरोगापहारकाय अस्त्राय फट् ॥ वृ-
ष्टिकर्त्रे मूर्धादिपादपर्यन्तं ॥ सर्वकामफलप्रदाय ॥ सर्वंगे ॥ बाहुद्वये सर्वरोगापहा-
रकाय ॥ मूर्धादिपादपर्यन्तं वृष्टिकर्त्रे नमः ॥ चरणमस्तकावधिवृष्टिहर्त्रे ॥ दिक्षु
अंत्यायनमः ॥ नामौ आरायन ॥ वक्षसि वक्रायन ॥ मूर्ध्नि भूमिजाय ॥ इति न्या-
सान्कृत्वा तद्दयादिन्यासं कुर्यात् ॥ ओं ह्रां तद्दयाय नमः ॥ ओं ह्रीं शिरसे स्वाहा ॥
ॐ हूं शिखायै वषट् ॥ ओं हूं हूं हूं कवचाय हुम् ॥ ओं हंसः नेत्रत्रयाय वौषट् ॥
ओं रं रं रं अस्त्राय फट् ॥ करन्यासः ॥ ओं कनिकाभ्यां नमः ॥ ओं हूं अनामिका-
भ्यां ॥ ओं हूं मध्यमाभ्यां नमः ॥ ओं हूं हूं हूं तर्जनीभ्यां ॥ ओं हंसः अंगुष्ठाभ्यां ॥
ओं रं रं रं करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ इति न्यासान्कृत्वा आवाहयेत् ॥ रक्तमाल्यां
वरधरशक्तिशूलगदाधर ॥ चतुर्भुजो मेघगमो वरदः स्याद्दूरास्ततः ॥ इति ध्यान-
म् ॥ एतद्देहि भगवन् ब्रह्मन् अंगारकमहाप्रभो ॥ त्वयि सर्वं समायातं त्रैलोक्यं स

चराचरम् ॥ भौममावाहयिष्यामि तेजोमूर्तिंदुरासदम् ॥ रुरूपमनिर्देश्यं व-
 क्रंचरुधिरप्रियमिति ॥ ततो अग्निर्मूधेति मंत्रेण पूर्वोक्तं भौमगायत्र्या वा आसना-
 दियुष्मांतां पूजां कृत्वा ॥ ऋणरेखाप्रकर्तव्या अंगारेण तदग्रतः ॥ तिर्यग्गुण-
 जयेत्यश्वाक्षमपादतलेन तु ॥ अंगपूजनम् ॥ ओं भौमाय तद्दयाय नमः ॥ ओं ह्रीं
 भौमाय ॥ ओं शिरसे स्वाहा ॥ ओं हूं भौमाय ॥ शिरसायैव षट् ॥ ओं हंसः भौमा-
 य ॥ कवचाय हुम् ॥ ओं रवं भौमाय ॥ नेत्रत्रयाय वै षट् ॥ ओं रवं भौमाय ॥ शि-
 र्वायैव षट् ॥ ओं हंसः भौमाय ॥ अस्त्राय फट् ॥ यंत्रस्थैकविंशतिनामभिः य-
 था ॥ मंगलाय नमः पादौ पूजयामि ॥ भूमिपुत्राय नमः ॥ जातुनी पूज ॥ ऋणहर्त्रे ॥
 ऊरूपू ॥ धनप्रदाय ॥ कटीपू ॥ स्थिरासनाय ॥ गुह्यं पूजया ॥ महाकायाय
 ॥ उरःपू ॥ सर्वकामविरोधकाय ॥ वामबाहुं पू ॥ लोहिताय ॥ द. बाहुं पू ॥ लो-
 हिताक्षाय ॥ कंठं पूज ॥ सामगानकृपाकराय ॥ मुखं पू ॥ धरात्मजाय ॥ ना-

सिकांपूजयामि॥सर्वरोगापहारकाय॥नेत्रद्वयंपूजया॥वृष्टिकर्त्रेनमः॥मूर्धा
दिपादपर्यंतंपूज॥वृष्ट्यपहर्त्रे॥चरणादिमस्तकमर्यंतंपू॥सर्वकामफल
प्रदाय॥दिशःपू॥ब्राह्म्यादिमातृकाःपू॥दिक्पालाःपूज॥आयुधंपू॥अत्र
मूलसंक्रमानंअन्यत्रक्वचिदन्यथा॥शिखायांमंगलःपातुभूमिपुत्रश्चमूर्धनि॥
ललाटेऋणहर्त्ताचक्षुषोश्चधनप्रदः॥स्थिरासनःश्रोत्रयोश्चमहाकायश्च
नासिके॥आस्यदंतोष्ठजिह्वासुसर्वकामविरोधकः॥हनुर्मेलोहितःपातुलो-
हिताक्षश्चकंठके॥स्कंधयोरुभयोरक्षेत्राभ्यामगानांकृपाकरः॥धरात्मजोभुजौपा-
तुकुजोरक्षेत्रद्वयम्॥भौमोमेहद्वयंपातुभूतिदस्तुतथोदरम्॥भूमेश्चनंदनो
नाभौगुह्येत्वंगारकंन्यसेत्॥उरूममयमोरक्षेत्रान्वोरोगापहारकः॥जंघयो-
र्वृष्टिकर्तृचिअपहर्त्ताचगुल्फयोः॥पादांगुष्ठेचपादौचसर्वकामफलप्रदः॥श-
क्तिर्मेपूर्वतोरक्षेत्रेच्छलंरक्षेत्रेचदक्षिणे॥पश्चिमेमांथस्तुःपातुउत्तरेचशरस्तथा॥

उर्ध्वपदाननः पातु अधस्तात्स्थिवीमम॥ एवंन्यस्तशरीरोसोचिंतयेद्भूमिनंद
नम्॥ ॥ इति मंगलपूजासमाप्ता॥ ॥ अथ मंगलस्तोत्रं लिख्यते॥ ॥ मंग
लो भूमिपुत्रश्चक्रणहर्त्ता धनप्रदः॥ स्थिरासनो महाकायः सर्वकामविरोधकः
॥ १॥ लोहितो लोहिताक्षश्च सामगानां रूपाकरः॥ धरात्मजः कुजो भौमो भूति-
दो भूमिनंदनः॥ २॥ अंगारको यमश्चैव सर्वरोगापहारकः॥ वृष्टिकर्त्ता पहर्त्ता
च सर्वकामफलप्रदः॥ ३॥ एतानि कुजनामानि नित्यं यः श्रद्धया पठेत्॥ ऋणं
न जायते तस्य धनं शीघ्रं भवति पुत्रात्॥ ४॥ धरणी गर्भसंभूतं विद्यत्कान्तिसम
प्रम्॥ कुमारं शक्तिहस्तं च मंगलं प्रणमाम्यहम्॥ ५॥ स्तोत्रमंगारकस्यैतत्पठ
नीयं सदानृभिः॥ न तेषां भौमजा पीडा स्वल्पापि भवति क्वचित्॥ ६॥ अंगार
कमहाभाग भगवन् भक्तवत्सल॥ त्वानमामि ममाशेषमृणमाशु विमोचय॥
॥ ७॥ ऋणरोगादिद्वारिन्द्ये चान्ये चापमृत्यवः॥ भयक्लेशमनस्तापानश्यं-

तुममसर्वदा ॥८॥ अतिवक्रदुराराध्यभोगमुक्तजितात्मनः॥ तुष्टोददासिसाम्रा
ज्यंरुष्टोहरसितत्क्षणात् ॥९॥ विरिंचिशक्रविष्णूनामनुष्याणांतुकाकथा॥ तेनत्वं
सर्वसत्त्वेनग्रहराजोमहाबलः॥ १०॥ पुत्रान्देहिधनंदेहित्वामस्मिशरणंगतः॥ क्र
णदारिद्र्यदुःस्वेनशत्रूणांचभयात्ततः॥ ११॥ एभिर्द्वादशभिःश्लोकैर्यस्तुवेत्तुध
रास्तम्॥ महतींश्चियमाप्नोतित्यपरोधनदोषुवा ॥१२॥ ॥ इति श्रीस्कंदपुरा
णोभार्गवप्रोक्तं संपूर्णमिदं मंगलं स्तोत्रम् ॥ ॥ अथ बुधस्तोत्रं लिख्यते ॥ बुधा
यनमः॥ शशांकस्तदेवेशबुधादिप्रभवेनमः॥ यजमानहितार्थाय बुधमावाहय
म्यहम् ॥ १॥ अहोचंद्रसुतः श्रीमान्मागधायांसमुद्रवः॥ अत्रिगोत्रश्चतुर्बाहुः स्व
ङ्मुखेऽटकधारकः॥ २॥ गदाधरः सिंहबाहुः स्रवर्णाभः सन्नातनः॥ कृष्णप्रदीप
श्चात्रेय अयं विष्णुस्तु पूजितः॥ ३॥ शुचौ देशे समासीनः सर्वतः सिद्धिमान् बुधः॥
सिंदूरेण प्रकर्तव्यं समंत्रैश्च मनोहरम् ॥ ४॥ मध्ये तु कलशं स्थाप्य पूरयेत्तीर्थवारि

णा॥ हेमगर्भस्ततः कृत्वा नवरत्नसमन्वितः॥५॥ पूजयेन्मधुना देवं सर्वकार्यार्थ-
 सिद्धये॥ वस्त्रेणान्नेन संपत्या पूजयेत्परमेश्वरम्॥६॥ पूजां समापयेत्कुंभे पंचपं-
 चामृतैस्तथा॥ अभिषिच्य ततः शीघ्रं दीक्षाकर्णं समुत्पवेत्॥७॥ पूजयेद्गंधपुष्पै-
 श्च धूपदीपयुतैः सदा॥ एकविंशतिकोणेषु त्रिकोणं रक्तमंडलम्॥८॥ रक्तैः स्रगंधै-
 पुष्पैश्च कमलैश्चापरेः प्रभो॥ मंत्रयुक्तैर्धृतैर्देवपुरश्चरणसिद्धये॥९॥ गुरवे विधि-
 नाश्रेष्ठां सालंकारां ययस्विनीम्॥ अरुणां वस्त्रसहितां धेनुं दद्याद्विशेषतः॥१०॥
 ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि रहस्यं त्वे तदुत्तमम्॥ येन लक्ष्मीर्धृतिः पुष्टिस्तुष्टिः कान्तिः प्र-
 जायते॥११॥ विशारवास्तु बुधं गृह्यज्ञानेन तु समर्चयेत्॥ बुधं हेममयं कृत्वा स्थाप-
 येत्कांस्थभाजने॥१२॥ शुक्लवस्त्रयुगच्छन्नं शुक्लमाल्यानुलेपनम्॥ गुडोदनोप-
 हारं च ब्राह्मणाय निवेदयेत्॥१३॥ बुधं त्वं विबुधानन्यान्बोधवान् सर्वदानृणा-
 म्॥ तत्त्वावबोधं कुरु मे सोम पुत्र नमो नमः॥१४॥ होमं घृततिलैः कुर्यात्बुधना

म्नाचमंत्रवित् ॥ समिधाष्टोत्तरशतमष्टविंशतिरेववा ॥ १५ ॥ होतव्यामधुसर्पि-
 ष्यंदिधौचैवघृतेनच ॥ विशेषणसमिद्धिश्चहुत्वैवाष्टोत्तरंशतम् ॥ १६ ॥ बुधशां-
 तिरियं प्रोक्तप्रहोमंकुर्यात्तथार्चनम् ॥ बुधदोषविनाशेचशांतिः सर्वत्रकारणम्
 ॥ १७ ॥ बुधस्तुष्टिप्रकर्त्तान्तथाशांतिकपौष्टिके ॥ बुधसौख्यकरश्चैव आयुरारो-
 ग्यसंपदः ॥ १८ ॥ जायतेस्तोत्रपाठेन सर्वसौख्यफलं नृणाम् ॥ चंद्रस्यनयनंशां-
 तं महायोगेन संयुतम् ॥ १९ ॥ सिद्धिदः सर्वदा तस्य यः कुर्यात्पूजनं नरः ॥ तस्य शां-
 तिकरो नित्यं जायते सर्वदा बुधः ॥ २० ॥ नित्यं शांतिकरश्चैव बुधो बुद्धिसमन्वितः
 ॥ प्रज्ञासौख्यकरश्चैव नितरां मृद्धिदायकः ॥ २१ ॥ जन्मे बुधे विशेषेण पूजा कार्या
 प्रयत्नतः ॥ द्वादशे पंचमे चैव नवमे च विशेषतः ॥ २२ ॥ तृतीयश्च मुनिस्थश्च हा-
 निकर्त्ता बुधः स्मृतः ॥ तदा पाठः प्रकर्त्तव्यः शांत्यर्थं च जनस्य च ॥ २३ ॥ बुधवारि-
 विशेषेण सुद्धान्नेन च संयुतम् ॥ नीलरत्नं प्रदातव्यं दक्षिणा सहितं द्विजे ॥

॥२४॥ नीलवस्त्रयुगच्छन्मवंशपात्रंविशेषतः॥ सर्वान्कामानवाप्नोतिनात्र
 कार्याविचारणा॥२५॥ ॥इतिश्रीभविष्योत्तरपुराणेबुधपूजाविधिः॥ ॥
 प्रियंगुकलिकाश्यामंरूपेणाप्रतिमंबुधम्॥ सौम्यं सौम्यगुणोपेतं तंबुधंप्रणमा
 म्यहम्॥२६॥ उत्पातरूपीजगतांचंद्रपुत्रोमहाकृतिः॥ सूर्यप्रियकरोविद्वान्पी
 डांहरतुमेबुधः॥२७॥ शिरीषपुष्पसंकाशः कपिशिलोयवापुनः॥ सोमपुत्रोबु
 धश्चैवसदाशांतिंप्रयच्छतु॥२८॥ श्यामः शिरालश्चकलाविधिज्ञः कौतूहली
 कोमलवाग्विलासी॥ रजोधिकोमध्यमरूपदृक्स्थादाताभ्रनेत्रोद्विजराजपु
 त्रः॥२९॥ बुधंबुद्धिप्रदातारंसूर्यरश्मिसमन्वितम्॥ यजमानहितार्थायबुध-
 मावाहयाम्यहम्॥३०॥ अहोचंद्रकृतः श्रीमान्मागधायांसमुद्भवः॥ अत्रिगोत्र
 श्चतुर्बाहुः स्वङ्गरवेटकधारकः॥३१॥ गदाधरनृसिंहस्थः स्वर्णनाभः शमाम्बितः
 कृष्णवृक्षस्यपत्रंचंद्रविष्णुप्रपूजितः॥३२॥ ज्ञेयोबुधः पंडितश्चरौहिणेय-

श्वसोमतः॥कुमारोराजपुत्रश्चशैशवःशशिनंदनः॥३३॥गुरुपुत्रश्चतारेयो
विबुधोबोधनस्तथा॥सौम्यःसर्वगुणोपेतोस्त्वदानफलप्रदः॥३४॥एतानिबु
धनामानिप्रातःकालेपठेन्नरः॥बुद्धिर्विवृद्धितांयातिबुधपीडानजायते॥३५॥
॥इतिबुधस्तोत्रंसंपूर्णम्॥ ॥अथगुरुस्तोत्रंलिरच्यते॥ ॥शक्रादिदेवैः
परिपूजितोसित्कंजीवभूतोजगतोहिताय॥ददातियोनिर्मलशारुबुद्धिसचा
कृपतिर्विदधतुमेसलक्ष्मीम्॥१॥सकलस्वरविनेताब्रह्मतुल्यप्रभावस्त्रिद-
शपतिकिरीटैर्घृष्टपादारविंदः॥विमलमतिविकासीसर्वमांगल्यहेतुर्ददतुमम
विभूतिंवाक्पतिःसुप्रभावः॥२॥द्वितीयःपंचमःसप्तएवमेकादशोगुरुः॥अ
नंविविधभोगांश्चरत्तानिकुरुतेगुरुः॥३॥द्वादशदशमचतुर्थेजन्मनिषष्टा
ष्टमेतृतीयेच॥व्याधिर्विदेशगमनंमित्रविरोधंस्वरगुरुःकुरुते॥४॥देवा
नांचक्रषीणांचगुरुकांचनसन्निभम्॥बुद्धिभूतंत्रिलोकेशंतंनमामिबृह-

स्यतिम् ॥५॥ बृहस्पतिमहं नोमि गुरुदेवं द्रूपूजितम् ॥ सर्वशास्त्रप्रवक्तारं सर्व-
कामफलप्रदम् ॥६॥ सर्वसंशयच्छेत्तारं वेत्तारं सर्वकर्मणाम् ॥ परब्रह्ममयं-
नित्यं परमानंदरूपिणम् ॥७॥ सर्वसिद्धिप्रदं देवं शरण्यं भक्तवत्सलम् ॥ वरे-
ण्यं वरदं शांतं त्रिदशांतिहरं परम् ॥८॥ लंबकूर्चं सुवर्णं भस्मं स्वर्णयज्ञोपवीतिन-
म् ॥ पीतवरुणपरीधानं मार्त्तंडतिलकान्वितम् ॥९॥ चंदनागरुकपूरैः सुगंधैः
शतपत्रकैः ॥ संपूज्य ध्यायते ये स्तुभक्त्या सहृदयानरैः ॥१०॥ धनधान्यं जयं
सौरभ्यं सौभाग्यं नृपमान्यता ॥ भवन्ति सर्वदा तेषां त्वत्प्रसादात्समेश्वर ॥११॥
रोगाग्नि सर्पचौराद्यास्तेषां न प्रभवन्ति हि ॥ सुस्थानस्योधिदेवेशो ध्यानसर्वो-
र्थसाधकः ॥१२॥ प्रभुपंडितराजेन एतत्कृत्वा तु चेत्तसी ॥ मनुष्याणां हितार्थाय
गुरुनामानि सो वदत् ॥१३॥ विषमस्य स्थानं नृणां सर्वकष्टप्रभं जनः ॥ प्रत्यहं-
पठते यो वै तस्य कामफलप्रदः ॥१४॥ नमः सुरेंद्रवंदाय देवाचार्याय ते नमः ॥

नमस्तेः नंतसामर्थ्यवेदसिद्धांतपारगः॥१५॥ सदानंदनमस्तेस्तु नमः पीडाक-
राय च॥ नमो वाचस्पते तुभ्यं नमस्ते पीतवाससे॥१६॥ नमो द्वितीयरूपाय लंब-
कूर्चाय ते नमः॥ नमः प्रहृष्टनेत्राय विप्राणां पतये नमः॥१७॥ नमो भार्गवशिष्या-
य विपन्नहितकारकः॥ नमस्ते स्फुरसैन्याय विपन्नत्राणहेतवे॥१८॥ विषमस्थस्त-
थाचृणां सर्वकष्टप्रणाशनः॥ प्रत्यहंतु पठेद्यो वै तस्य कामफलप्रदः॥१९॥ बृहस्प-
तिः सुराचार्यो दयावान् शुभलक्षणः॥ लोकत्रयगुरुः श्रीमान् सर्वतः सर्वतो वि-
भुः॥२०॥ सर्वेशः सर्वदा तुष्टः सर्वगः सर्वपूजितः॥ अक्रोधनो मुनिश्चेष्टो नातिक-
र्त्तजिगत्सिता॥२१॥ विश्वात्मा विश्वकर्त्ता च विश्वयोनिर योनिजः॥ भूर्भुवो ध-
नदाता च भर्त्ता जीवो महाबलः॥२२॥ पंचविंशतिनामानि पुण्यानि शुभदानि
च॥ प्रातरुत्थाय यो नित्यं पठेद्दास्य समाहितः॥२३॥ विपरीतोऽपि भगवान् सुप्रीतः
स्यात् बृहस्पतिः॥ नंदगोपालपुत्रेण विष्णुना कीर्तितानि च॥२४॥ बृहस्पतिः

काश्यपेयोदयावान्शुभलक्षणः॥अग्नीष्टफलदःश्रीमान्शुभग्रहनमोस्तुते॥
॥२५॥बृहस्पतिःसुराचार्योदेवोसिसुरपूजितः॥आचार्योदानवारिश्चसुरमंत्रो
पुरोहितः॥२६॥कालज्ञःकालरुद्धोचितगश्चप्रजापतिः॥विष्णुकृष्णस्तथा-
सूक्ष्मोप्रतिदेवोज्ज्वलयहः॥२७॥उदयास्तेचमध्यान्हेपदेनित्यंसमाहितः॥पं-
चविंशतिनामानियःपठेत्फलदानितु॥२८॥नवाधकाग्रहास्तस्यस्वयंदेवोपिर-
क्षिता॥करोतिविपुलांशान्तिसर्वपापप्रमोचनं॥२९॥प्रभुःपंडितराजेंद्रस्तत्त्वज्ञ-
श्चसदाहितः॥मनुष्याणांहिताथयिगुरुस्तोत्रंचकारसः॥३०॥नमःसुरैंद्वंधा-
यदेवाचार्यायतेनमः॥पूज्यायसर्वदेवानांत्रिदशाधिपतेनमः॥३१॥जीवोबृह-
स्पतिःसूरिराचार्योगुरुरंगिराः॥वाचस्पतिर्देवमंत्रोशुभंकुर्यात्सदामम॥३२॥
यस्यत्वंकुपितोदेवग्रहराजमहाबलः॥राज्यंसमृद्धंसौख्यंचतस्यनश्यतितत्स-
णात्॥३३॥यःपठेत्प्रयतःस्तोत्रंतस्यत्वंदातुमिच्छसि॥पश्यतांदेवदैत्यानां-

विरुद्धस्य शुभं फलम् ॥ सरौलसागरायां तु पृथिव्यां परमेश्वरः ॥ देवासरमनुष्वा
णां विरुद्धोऽसि क्षयंकरः ॥ ३५ ॥ त्वयि कुन्दे बलिर्वीरराजा वेणिर्निपातितः ॥ हतो-
भीष्मस्त्वयि कुन्दे राजा दुर्योधनो हतः ॥ ३६ ॥ सरासरैः सरैर्द्रुणपूजितोऽसि सदा
नरैः ॥ कमलैः शतपत्रैश्च पादपद्मं प्रयत्नतः ॥ ३७ ॥ तेषां नानाविधं सौख्यं येषां
तुष्टोऽसि तत्क्षणात् ॥ जगच्चराचरं पूजां विदधाति सदैव तु ॥ ३८ ॥ यद्दंष्ट्रं पुण्या
न्वित्यं पदे द्वापि समाहितः ॥ बृहस्पति कृतापीडा तस्य न स्यात्कदाचन ॥ ३९ ॥ यः
पुनः श्रद्धया भक्त्या शुचिः संश्रुगुरोर्दिने ॥ मंडलेष्टदले पुजां तन्मध्ये प्रतिमां गु
रोः ॥ ४० ॥ कारयित्वा तु संस्थाप्य शूभैः पंचासृतेर्मुहुः ॥ पीतयज्ञोपवीतं च र्षा
तवस्त्रे प्रयत्नतः ॥ ४१ ॥ कुंकुमाद्यैः समालिप्य पीतपुष्पैः प्रपूजयेत् ॥ समर्प्य
दीपं सुशुभं दीपं दद्याद्दिधानतः ॥ ४२ ॥ नानापक्वान्नैर्वेद्यं कल्पयित्वा विच
क्षणः ॥ आरातिं कं विधानेन कारयित्वा न मेत्सुधीः ॥ ४३ ॥ त्रिधा प्रदक्षिणी कृ

त्यदद्यादर्घ्यं शमैः फलैः ॥ कृतांजलिपुटो घृत्वास्तोत्रमेतदुदीरयेत् ॥ ४४ ॥ भवे
च्चतस्य सुखदोमानदोधनदोगुरुः ॥ जन्मांतरगतापीडातस्य नश्यति तत्क्षण
त् ॥ ४५ ॥ द्वितीयः पंचमस्थोपि सप्तमैकादशस्थितः ॥ सर्वेषां प्राणिनामीशः
सौख्यदोदशमो भवेत् ॥ ४६ ॥ नवमस्थानगे चैव मध्यस्थानगते गुरौ ॥ गुरोः
स्थानेष्वशेषेषु विरूढस्य शप्तमं फलम् ॥ ४७ ॥ प्रभुपंडितराजेन ग्रहराजप्रियं कर
म् ॥ कृतंस्तोत्रं पवित्रं च लोकानां हितकारकम् ॥ ४८ ॥ लिखितं कारयेद्यस्तु पुस्त
कं चापि पूजयेत् ॥ यद्दत्तं पठते नित्यं तस्य तुष्टौ बृहस्पतिः ॥ ४९ ॥ ॥ इति श्री
प्रभुपंडितविरचितायां श्रीगुरुपूजायां पूजाविधानं समाप्तम् ॥ ॥ अथ पू
जाप्रकारः ॥ ॥ सुमुखश्चेत्यादि ॥ अभिलषितमनोरथसिद्ध्यर्थं बृहस्प
तिपूजनमहं करिष्ये ॥ तथा च न्यासपूर्वकं षोडशोपचारैः पूजनम् ॥ अथ
नामपूजा ॥ बृहस्पतये नमः ॥ आवाहनम् ॥ अहो वाचस्पते प्रीतः संजातः

सिंधुमंडले ॥ एत्थांगिरसगोत्रेयहयारूढश्चतुर्भुजः ॥ १ ॥ दंडाक्षसूत्रवरदः कमंड
लुधरः प्रभुः ॥ गुरुमंत्रेण संपूज्यो विधिवदुत्तरेदले ॥ २ ॥ बृहस्पतये नमः ॥ सराचा
र्याय नमः ॥ दयावते नमः ॥ शुभलक्षणाय नमः ॥ लोकत्रयगुरवे नमः ॥ श्रीपतये ॥
सर्वज्ञाय नमः ॥ सर्वविभूतिपतये नमः ॥ सर्वेशाय ॥ सर्वदातुष्टाय ॥ सर्वगायन
सर्वपूजिताय ॥ अक्रोधनाय ॥ मुनिश्रेष्ठाय ॥ नीतिकर्त्रे ॥ जगत्प्रीताय ॥ विश्वा
त्मने ॥ विश्वकर्त्रे ॥ विश्वयोनये ॥ अयोनिजाय ॥ भूभुवाय नमः ॥ धनप्रदाय
॥ भर्त्रे ॥ जीवाय नमः ॥ महाबलाय ॥ इति चंदनं अक्षता पुष्पं धूपं दीपं नैवेद्यं
तांबूलं फलं दक्षिणां फलार्घ्यं आराभिकं प्रदक्षिणानमस्कार ॥ स्तुतिपाठः ॥
ब्राह्मणपूजा ॥ शक्रादिदेवैः परिपूजितो सित्वं जीवभूतो जगतो हिताय ॥ ददा
तियो निर्मलशास्त्रबुद्धिं स वाक्पतिर्मेधितनो तुलक्ष्मीम् ॥ १ ॥ इति पूजा ॥ अथा
तः संप्रवक्ष्यामि रहस्यं त्वेन दुत्तमम् ॥ येन लक्ष्मीर्धृतिः पुष्टिस्तुष्टिकां निश्चजा

यते १ गुरुं चैवानुराधासु पूजयेद्भक्तितो नरः ॥ पूर्वोक्तविधिना योगे सप्तमा-
 सान्समाचरेत् ॥ २ ॥ हैमं हेममये पात्रे स्थापयित्वा गृहस्पतिम् ॥ पीतांबरधुग-
 च्छन्नं पीतयज्ञोपवीतिनम् ॥ ३ ॥ पादुकोपानहच्छत्रं कमंडलुविष्णुवितम् ॥
 पूज्यस्तु पीतकुसुमैः कुंकुमेन च पूजयेत् ॥ ४ ॥ धूपदीपादिभिर्दिव्यैः फलैश्च-
 दनतंडुलैः ॥ खंडरवाद्योपहारैश्च गुरोरग्रे निवेदयेत् ॥ ५ ॥ धर्मशास्त्रार्थतत्त्व-
 ज्ञज्ञानविज्ञानपारगं ॥ विबुधार्तिहरा चित्यदेवाचार्यं नमोस्तुते ॥ ६ ॥ होमं घृत-
 तिलैः कुर्यात् गुरुनाम्ना च मंत्रवित् ॥ समिधाष्टोत्तरशतमष्टाविंशतिरेव वा ॥
 ॥ ७ ॥ होतव्यामधुसर्पिर्भ्यो दधानैश्च घृतेन च ॥ पिप्पलाः समिधो ज्ञेयाः सर्वशा-
 स्त्रप्रमाणतः ॥ ८ ॥ इमं स्तवं महापुण्यं सर्वपापहरं शिवम् ॥ तुष्टिपुष्टिकरं चू-
 णां गुरुविकृतिनाशनम् ॥ ९ ॥ विषमस्थे गुरो कार्यामहाशान्तिरियं नृभिः ॥ १० ॥
 पीततंडुकूलमथ कंबलकंच पीतं धान्यं स पीतहरितालहरिद्रकांच ॥ सत्युस्तकं

चकणपीतफलानिहेमपात्रस्थितं ननु बृहस्पतिदानमेतत् ॥ ११ ॥ ॥ इति-
श्रीभविष्योत्तरपुराणे बृहस्पतिपादः समाप्तः ॥ ॥ श्रीशुक्राय नमः ॥ ॥
गोचराष्टकवर्गेषु मध्येष्वेति भृगुर्यदा ॥ तदा पूजाप्रकर्त्तव्या शक्रारिष्टविना-
शिनी ॥ १ ॥ स्याद्येनं तंडुलैः श्वेतैः श्वेतवस्त्रैर्भृगुं ततः ॥ पंचकोणं लिखेत्स-
द्यंतस्मिन्काव्यं समर्हयेत् ॥ २ ॥ सोमं तुल्याकृतिं प्राज्ञं दानवानां पुरोहितम् ॥
भ्रातारं सर्वदेत्यानां शक्रमावाहयाम्यहम् ॥ ३ ॥ भो भो भोजकटेजातः शक्रः
श्वेताश्ववाहनः ॥ समागच्छ चतुर्बाहो भृगुगोत्रविभूषण ॥ ४ ॥ परिधाक्षा-
वलीहस्तकमंडलुधरप्रभो ॥ शक्रवत्सूर्वपत्रेषु शक्रज्योतिः प्रपूजयेत् ॥ ५ ॥
तंडुलैश्चंदनैः पुष्पैः श्वेतैर्वाकमलैस्तथा ॥ सुप्रभैराजपुष्पैश्च कालोत्पैः श-
तपत्रकैः ॥ ६ ॥ पूजयेद्द्वार्गवंचैव मेकविंशतिनामभिः ॥ प्रणवाद्यैश्च तु रथ्यैः
पंचकोणे प्रपूजयेत् ॥ ७ ॥ भृगुपुत्राय काव्याय नमश्चोशनसे क्रमात् ॥ दै-

त्याचार्याय शक्राय भार्गवाय द्विजन्मने ॥८॥ ऋतवे ऋतुरूपायामृतसंजीव-
नीभूते ॥ पूर्वगीर्वाणवंद्याय कवयेश्वरमंत्रिणे ॥९॥ हितकर्त्रे च जगतां नेत्ररू-
पाय ते नमः ॥ देवयान्याश्च गुरवे कच्चविद्याप्रदायिने ॥१०॥ कच्चजीवितदात्रे च
ययातिश्च शूराय च ॥ ययातिशापदात्रे च पंचकोणाय ते नमः ॥११॥ एभिश्च
नामभिः पूज्यः पंचकोणस्थ भार्गवः ॥ चंदनागरुकस्तूरीबिल्वपुष्पोपहारकैः
॥१२॥ आराति कैश्च नैवेद्यैर्नानापक्वान्नसंभवैः ॥ तांबूलैर्दीपदानैश्च पूजित-
स्तुष्टिदः सदा ॥१३॥ षष्ठे नोशनसादेत्यो हिरण्यकशिपुर्मृतः ॥ ससमेनगतोर-
ण्यराज्यमश्लेषुधिष्ठिरः ॥१४॥ दशमे नरघुश्रेष्ठो रामः प्रव्रजितो वनम् ॥ द्वादशे
नैवशुक्लेण रावणो निधनंगतः ॥१५॥ गोचरे जन्मकाले वायदाः निष्टोभगुर्भवे-
त् ॥ तदा पूजाप्रकर्तव्यादानानि विविधानि च ॥१६॥ जपो होमस्तथा शांतिस्तु-
तिपाठः प्रयत्नतः ॥ कर्तव्यो वरयेद्दिप्रंशास्त्रज्ञं मंत्रकोविदम् ॥१७॥ विप्रे प्रस-

नैशक्रोपिप्रसन्नःस्यान्नसंशयः॥तस्माद्वस्त्रैश्चरत्नैश्चसुवर्णैर्धनसंचयैः
॥१८॥घृतैश्चशर्कराभिश्चफलैःशाकैःसमाहितः॥पश्चाच्छुक्रस्यप्रीत्यर्थं दद्या
दानं द्विजन्मने॥१९॥पूजाकर्त्रेप्रदत्तव्यंगणकायप्रयत्नतः॥तद्दानानिप्रवक्ष्या
मिभार्गवस्वमहात्मनः॥२०॥तंडुलाश्चेतवस्त्राणिवज्रं नीलतुरंगमः॥धेनुश्च
शर्कराकांस्यं पात्रं चाथ सुवर्णकम्॥२१॥राजतंकमलंदद्याद्गंधद्रव्याणिया
निच॥एतच्छांतिकरं प्रोक्तं दानं भार्गवतुष्टिदम्॥२२॥स्तुतिपादं प्रकुर्याच्च
प्रांजलिः प्रयतो द्विजः॥यजमानः प्रयत्नेन शृणुयाद्भक्तिसंयुतः॥२३॥नमस्ते-
भार्गवश्रेष्ठदेत्यदानवपूजित॥वृष्टिरोधप्रकर्त्रे च वृष्टिकर्त्रे नमोनमः॥२४॥
देवयानिपितस्तुभ्यं वेदवेदांगपारग॥परेण तपसा शूद्रं शंकरं लोकशंकर
म्॥२५॥प्राप्तो विद्यां जीवनारब्धं तस्मै शक्रात्मने नमः॥२६॥नमस्तस्मै भ-
गवते ऋगुपुत्राय वेधसे॥तारामंडलमध्यस्थस्वभासाभासितांबर॥२७॥

शु०

३०

यस्योदयेजगत्सर्वमंगलार्हमेवेदिह॥ अस्तंयानेत्यरिष्टंस्यात्तस्मैमंगलरूपिणे
 ॥२८॥ त्रिपुरावासिनोदैत्यान्शिवबाणप्रपीडितान्॥ विद्ययाजीवयच्छुक्रो-
 नमस्तेभृगुनंदन॥२९॥ ययातिगुरवेतुभ्यंनमस्तेकविनंदन॥ बलिराज्यप्रदोजीवत
 स्मैजीवात्मनेनमः॥३०॥ भार्गवायनमस्तुभ्यंपूर्वैर्गीर्वाणवंदित॥ जीवपुत्राययो
 विद्यांप्रादात्तस्मैनमोनमः॥३१॥ नमःशुक्रायकाच्यायभृगुपुत्रायधामहि॥ न
 मःकारणरूपायनमस्तेकारणात्मने॥३२॥ स्तवराजमिमंपुण्यंभार्गवस्यमहा-
 त्मनः॥ यःपठेच्छृणुयाद्वापिलभतेवांच्छितंफलम्॥३३॥ पुत्रकामोलभेतुत्रा
 न्श्रीकामोलभेतश्रियम्॥ राज्यकामोलभेद्राज्यंस्त्रीकामःस्त्रियमुत्तमाम्॥
 ॥३४॥ भृगुचारेप्रयत्नेनपठितव्यंसमाहितः॥ अन्वचारेतुहोरायांपूजयेद्भृगुनं-
 दनम्॥३५॥ रोगार्त्तोसुच्यतेरोगाद्भयार्त्तोसुच्यतेभयात्॥ यद्यत्प्रार्थयतेजंतु
 स्तत्तत्प्राप्नोतिसर्वदा॥३६॥ प्रातःकालेप्रकर्त्तव्याभृगुपूजाप्रयत्नतः॥ सर्वपा

मं०

३०

पविनिर्मुक्तः प्राप्नुयान् शिवसन्निधिम् ॥३७॥ ॥ इति श्रीस्कंदपुरा-
णेशुक्रपूजाविधिस्तोत्रसंपूर्णम् ॥ ॥ अथ शतकैकविंशतिनामा
नि ॥ भृगुपुत्राय नमः ॥ १ ॥ काव्याय नमः ॥ २ ॥ उशनसे नमः ॥ ३ ॥ क्रतवे न-
मः ॥ ४ ॥ दैत्याचार्याय ॥ ५ ॥ शुक्राय नमः ॥ ६ ॥ भार्गवाय ॥ ७ ॥ मृतसं-
जीविने न ॥ ८ ॥ द्विजात्मने नमः ॥ ९ ॥ क्रतुरूपाय नमः ॥ १० ॥ पूर्वगीर्वा
णवंद्याय ॥ ११ ॥ कवये नमः ॥ १२ ॥ अस्तरमंत्रिणे न ॥ १३ ॥ हिमनेत्राय
न ॥ १४ ॥ जगतां नेत्ररूपाय ॥ १५ ॥ कचविद्याप्रदायिने नमः ॥ १६ ॥ देव-
यानीगुरवे नमः ॥ १७ ॥ कचजीवितदात्रे न ॥ १८ ॥ ययातिश्च शतराय ॥
॥ १९ ॥ ययातिशपदात्रे ॥ २० ॥ पंचकोणाय न ॥ २१ ॥ ॥ इत्येकविंश
तिनामानि ॥ ॥ अथ शनिपादः ॥ ॥ ईश्वर उवाच ॥ ॥ रघुवंशो-
ति विख्यातो राजा दशरथः प्रभुः ॥ बभूव चक्रवर्त्तिर्चिसप्तद्वीपाधिपोबली

॥१॥ कृत्तिकां तेशानिर्यातो दैवज्ञो ज्ञापितो हि सः ॥ रोहिणीं भेदयित्वा तु श-
निर्यास्य तिसांप्रतम् ॥२॥ शकटं भेदयित्वा तु स्रगशरभयंकरः ॥ द्वादशा-
ब्दं तु दुर्भिक्षं भविष्यति सूदारुणम् ॥३॥ इति श्रुत्वा ततो वाक्यं मंत्रिभिः स-
हपार्थिवः ॥ मंत्रयामास किमिदं भयंकरमुपस्थितम् ॥४॥ देशाश्च नगर-
ग्रामाभयभीतास्तदाभवन् ॥ ब्रुवंति सर्वलोकाश्चक्षय एष समागतः ॥५॥
आकुलं च जगद्दृष्ट्वा पौरजानपदादिषु ॥ पप्रच्छ प्रयतो राजा वसिष्ठं मुनि-
पुंगवम् ॥६॥ संविधानं किमस्यास्ति वद मां हि जसत्तम ॥ ॥ वसिष्ठ उवा-
च ॥ ॥ प्रजानां परिरक्षार्थं तस्मिन् भिन्ने कुतः प्रजाः ॥७॥ प्राजापत्यं स न-
क्षत्रं शानिर्यास्य तिसांप्रतम् ॥ इमं योगमसाध्यं तु ब्रह्मशक्नादिभिः सूरैः
॥८॥ ॥ स्कंद उवाच ॥ ॥ ततः संचिंत्य मनसा साहसं परमं नृ-
पः ॥ समादाय धनुर्दिव्यं दिव्यायुधसमन्वितम् ॥९॥ रथमारुह्य वेगेन

गतोनक्षत्रमंडले ॥ शकटं योजनं लक्षं सूर्यस्योपरि संस्थितम् ॥ १० ॥ रोहिणीं
पृष्ठतः कृत्वा राजा दशरथस्तदा ॥ रथे च कांचने दिव्यमणि रत्नविभूषिते ॥
॥ ११ ॥ हंसवर्णे हयैर्युक्ते महाकेतुसमन्विते ॥ दीप्यमानो महारत्नैः केयूरमुकु-
टोज्ज्वलः ॥ १२ ॥ विराजितस्तदा काशो द्वितीय इव भास्वरः ॥ आकर्ण्य पूरितं चा-
पि संहारास्त्रं नियोजयत् ॥ १३ ॥ कृत्तिकां तेशनिः स्थित्वा प्रविशन् किल रोहि-
णीम् ॥ दृष्ट्वा दशरथश्चाग्रे सौराशं त्रिकुटीमुखम् ॥ १४ ॥ संहारास्त्रं शनि-
र्दृष्ट्वा सगरास्त्रं भयंकरम् ॥ हसित्वा तद्गयात्सौरिरिदं वचनमब्रवीत् ॥ १५ ॥ पौ-
रुषं तव राजेंद्र परं रिपुभयंकरम् ॥ देवास्त्रमनुष्याश्च सिद्धविद्याधरो रगाः
॥ १६ ॥ मया विलोकिता राजन् भस्मसाच्च भवन्ति ते ॥ तुष्टो हंतवराजेंद्र तपसा
पौरुषेण च ॥ १७ ॥ वरं ब्रूहि प्रदास्यामि यथेष्टं रघुनंदन ॥ ॥ दशरथ उवा-
च ॥ ॥ रोहिणीं भेदयित्वा तु नगं तव्यं त्वया शनो ॥ १८ ॥ सरितः सागरा-

श.
३२

श्रैवयावच्चंद्रार्कमेदिनी॥ याचितंतु मया सौरे नान्यमिच्छाम्यहं वरम् ॥ १९ ॥
एवमस्तु शनिः प्राह वरं दत्त्वा तु शाश्वतम् ॥ प्राप्यैव तु वरं राजा कृतकृत्यो भवन्त-
दा ॥ २० ॥ द्वादशाब्दं न दुर्मिहं भविष्यति कदाचन ॥ कीर्तिरैषामदीया च वै लोके
तु भविष्यति ॥ २१ ॥ ततो वरं च संप्राप्य तद्दृष्ट्वा शोभा स पार्थिवः ॥ उपतस्थे धनुस्त्य-
क्त्वा भूत्वा चैव कृतांजलिः ॥ २२ ॥ ध्यात्वा सरस्वतीं देवीं गणनाथं विनायकम् ॥
गुरुपादांबुजं स्मृत्वा स्तोत्रं कर्तुं प्रचक्रमे ॥ २३ ॥ राजा दशरथः स्तोत्रं सौरे रिद-
मथाकरोत् ॥ ओम् ॥ नमः कृष्णाय नीलाय शितिकंठनिभाय च ॥ नमः पुरुषगा-
त्राय स्थूलरोमश्रिताय च ॥ २४ ॥ नमो नीलमणिग्रीवनीलोत्पलनिभाय च
॥ नमो नित्यं हृद्यार्ताय तृप्ताय नमो नमः ॥ २५ ॥ नमः कालाग्निरूपाय कृ-
तांताय नमो नमः ॥ नमो योराय रौद्राय भीषणाय करालिने ॥ २६ ॥ नमस्ते सर्व-
भक्षाय बलीमुखनमोस्तुते ॥ सूर्यपुत्र नमस्ते स्तुकाश्रयाय नमो नमः ॥ २७ ॥

स्तो०

३२

॥ नमो मंदगते तुभ्यं कृष्ण वर्णनमोस्तुते ॥ तपसा दग्धदेहाय नित्यं योगरताय
 च ॥ २८ ॥ ज्ञानचक्षो नमस्तेस्तु कश्यपात्मजसूनवे ॥ तुष्टो ददाति राज्यं च रु-
 द्रो हरति तत्क्षणात् ॥ २९ ॥ देवांसुरमनुष्याश्च पशुपक्षिमहोरगाः ॥ त्वया वि-
 लोकिताः सर्वे दैन्यमाशु व्रजन्ति ते ॥ ३० ॥ शक्रादयः सगराश्चैव सुनयः सप्ततारकाः
 ॥ स्थानम्न द्वाभवंत्येते त्वया दृष्टि विलोकिताः ॥ ३१ ॥ देशाश्च नगरग्रामादी-
 पाश्चैव दुर्मास्तथा ॥ त्वया विलोकितास्ते च विनाशं यांति मूलतः ॥ ३२ ॥ प्रसादं-
 कुरु मे सौरे वरा र्थं त्वामुपागतः ॥ एवमुक्तस्तदा सौरिग्रहराजो महाबलः ॥ ३३ ॥
 अब्रवीच्च शनिर्वाक्यं तद्दृष्ट्वो मासभास्करिः ॥ तुष्टो हंतव्यं जेदं स्तवेनानेन स-
 व्रत ॥ ३४ ॥ वरं ब्रूहि प्रदास्यामि यथेष्टं रघुनंदन ॥ ॥ राजोवाच ॥ ॥
 अद्य प्रभृतिभ्यो सौरे पीडाकार्या न कस्यचित् ॥ ३५ ॥ देवासुरमनुष्याणां पशु-
 पक्षिसरीसृपाम् ॥ ॥ शनिरुवाच ॥ ॥ गृह्णतीति ग्रहाज्ञेया-

स्तेचपीडाकरास्तथा॥३६॥अथत्वत्पार्थितं राजन्युक्तं चैव ददामिते॥
 ॥राजोवाच॥ ॥आदिशत्वं वरं मत्तं युक्तं मस्मिन्महामते॥३७॥ ॥
 ॥शनिरुवाच॥ ॥त्वया प्रोक्तं मिदं स्तोत्रं यः पठिष्यति मानवः॥ एकका
 लं द्विकालं वा पीडां मुञ्चाति तस्य वै॥३८॥ श्रावणे मासि यो दानं कुर्याच्छु
 निदिने तथा॥ माषांश्चैव तिलांश्चैव दद्यात्तं पीडयामिनो॥३९॥ पुरुषाश्च
 स्त्रियो वापि मद्भयेनोपपीडिताः॥ स्तोत्रमेतत्पठिष्यति स्नात्वा च विजिते-
 द्वियः॥४०॥ पीडां तस्य न चैवाहं करिष्यामि कदाचन॥ देवास्तरमनुष्याश्च
 सिद्धविद्याधरो रगाः॥४१॥ ये पठिष्यन्ति मत्स्तोत्रं नाहं तेषां प्रपीडकः॥ यः पु
 नः श्रद्धया युक्तः शुचिः स्नातः समाहितः॥४२॥ शनियंत्रं समप्यर्च्य प्र-
 तिमां लोहजां मम॥ मद्दिने गंधपुष्पैश्च दीपैर्नैवेद्यधूपकैः॥४३॥ तिलमा
 षप्रदानैश्च कृष्यास्तरभिदानतः॥ माषदानं तिलैर्मिश्रं दद्यान्नैवेद्यमुत्तमं

म् ॥ ४४ ॥ लोहं च दक्षिणां दद्यात् वृषभं च धुरंधरम् ॥ तिलदानेन संतोष्य स्तो-
त्रेणानेन संस्तुतः ॥ ४५ ॥ गोचरे जन्मलग्ने च दशास्वंतर्दशास्तु च ॥ रक्षामि-
सततं तस्य पीडामन्यग्रहादपि ॥ ४६ ॥ पूजयित्वा जपेत्स्तोत्रं भूत्वा चैव कृतां
जलिः ॥ तस्य पीडां न चैवाहं करिष्यामि कदाचन ॥ ४७ ॥ मृत्युस्थानगतो य-
द्वादशा जन्मगतोऽपि वा ॥ तस्य पीडामत्र भावान्न चैवान्यग्रहादपि ॥ चतुर्थ-
स्थानगो वा पितृहृत्सौम्यगतोऽपि वा ॥ ४८ ॥ अनेन च विधानेन पीडा मुक्तं जग-
द्भवेत् ॥ वरदयंतु संप्राप्य राजादशरथस्तदा ॥ ४९ ॥ मेने कृतार्थमात्मानं नम-
स्कृत्य शनैश्चरं ॥ शनिना समनुज्ञातः स्वस्थानमगमत्ततः ॥ ५० ॥ स्वस्था-
नं च नृपो गत्वा प्राप्ते श्वर्यो भवन्तदा ॥ यद्दं प्रातरुत्थाय सौरेर्वारैर्यदा पठेत् ॥
॥ ५१ ॥ पूजयित्वा शनिं चैव तस्य तुष्टिं भास्करिः ॥ सर्वाभीष्टप्रदो नित्यं भवि-
ष्यति न संशयः ॥ ५२ ॥ ॥ ईश्वर उवाच ॥ ॥ कोणश्च पिंगलो बभूवुः

कृष्णोरोद्वान्तकोयमः॥ सौरिः शनैश्चरोमंदः पिप्पलादेन संस्तुतः ॥ ५३ ॥ ए
 तानि दशनामानि प्रातस्तुत्याययः पठेत् ॥ तस्य शनिकृता पीडान भवेत्तु कदा
 चन ॥ ५४ ॥ एतत्ते कथितं देवि माहात्म्यं शनिदेवतम् ॥ सर्वदुःखप्रशमनं स
 र्वभीष्टफलप्रदम् ॥ ५५ ॥ ॥ इति श्रीस्कंदपुराणे प्रभासक्षेत्रमाहात्म्ये
 दशरथकृतं शनिस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ॥ अथ राहुपादः ॥ ॥ गगउक्ता-
 च ॥ ॥ गुरुं न त्वागिरिं न त्वाहरिं न त्वापुनः पुनः ॥ राहुपूजां प्रवक्ष्यामि ग्र-
 हत्वं यः समागतः ॥ १ ॥ आदित्याद्याग्रहाः सर्वे सैहिके यवशंगताः ॥ तस्माच्च पू-
 जनं वक्ष्ये सर्वपीडाविनाशनम् ॥ २ ॥ अमृतोन्मथने देवा हर्षनिर्भरमानसाः ॥
 क्षीराख्यमुदधिसर्वे दानवाश्च मुदं न्विताः ॥ ३ ॥ उदधेरमृतं जातमसुरैश्च त-
 तंतदा ॥ योषिद्रूपं समासाद्य ददौ देवगणे हरिः ॥ ४ ॥ मोहयित्वा सुरान् सर्वान्
 पाययित्वा सुरान् यदा ॥ तदाराहुः समाज्ञाय चंद्रसूर्योत्तरंगतः ॥ ५ ॥ विभज्या

मृतमाज्ञायराहुं पीतामृतं हरिः ॥ सूचितश्चंद्रसूर्याभ्यां जहार मस्तकं तदा ॥ ६ ॥
द्विधा मृतो ग्रहत्वं च प्रापितो विष्णुना हतः ॥ प्राणिनां दुःखदोराहुः पूजनात्फ-
खदो भवेत् ॥ ७ ॥ तस्मात्पूजां प्रवक्ष्यामि राहोः संक्षेपतो धुना ॥ कृष्णकंब-
लकृष्णान्नं लोहं लवणमेव च ॥ ८ ॥ ॥ गग उवाच ॥ ॥ राहुर्ग्रहो महा-
भूरः प्राणिनां दुःखदायकः ॥ शांत्यर्थं हि सदा पूज्यः सदा रिः सोमसूर्ययोः ॥
॥ ९ ॥ पूर्वोक्तविधिना कार्यं पीदं लोहमयं तथा ॥ कुंकुमेन सदा कार्यो राहुः काय-
विचर्जितः ॥ १० ॥ आयं गौरित्युच्चा पूज्यो दिशं नैर्ऋत्यगोचरे ॥ विबुधान्नाश-
नः कालः करालवदनोजनः ॥ ११ ॥ राहुश्चैव सदा पूज्यो दिशं नैर्ऋत्यगोचरे ॥
षट्कोणमंडले पूज्यो गंधपुष्पाक्षतैस्तथा ॥ १२ ॥ फलंतु नारिकेलं च धूपं-
दापयतः परम् ॥ नैवेद्यं माषमांसं च घृतं वाथ प्रकल्पयेत् ॥ १३ ॥ दक्षिणां च-
तथा च्छगं माषांश्चापि प्रकल्पयेत् ॥ ब्राह्मणान् भोजयेत्तत्र माषान्नैः पाय-

सैस्तथा ॥१४॥ विधुंतुदप्रसीदत्वंसदारेशशिसूर्ययोः ॥ शांत्यर्थं तु मया दत्तं
 गृहाणार्घ्यं नमोस्तुते ॥१५॥ करालवदनः श्रेष्ठः सर्वव्याधिविनाशकः ॥ स्फुरा
 र्थं तु मया पूज्यः प्रसीदपरपीडन ॥१६॥ प्रौढे स्फुरे कुले जातः सिंहा रूढो वरः प्र
 भुः ॥ विधिवत् पूजितो देवो मम शांतिं प्रयच्छतु ॥१७॥ तमो मय महा क्रूर रुद्र-
 सपीनुगामिनः ॥ सर्ववेधहरं देवं स्वभानुं प्रणमाम्यहम् ॥१८॥ स्नानं तत्र प्र
 कर्त्तव्यं दूर्वाः कृत्वा शिरोपरि ॥ कथानश्चेति मंत्रेण क्रुचं वाचं तु सूक्तकम् ॥
 ॥१९॥ रक्तकुंभे समालिख्य सहिरण्यैः सपल्लवैः ॥ प्रतिष्ठाप्य ततः पूजां मंत्रै
 श्च पूर्वतो दितैः ॥२०॥ अन्यैश्च पूर्वमंत्रैश्च त्वभिषेकं घटोद्भूतैः ॥ कांडात्कांडा
 च्चमंत्रेण आज्यहोमं ततः परम् ॥२१॥ आधारावाज्यभागौ च आदिष्टाज्या
 हुतीर्दश ॥ चरुहोमः प्रकर्त्तव्यो मंत्रेणानेन धीमता ॥२२॥ ततः स्विष्टकृतं
 शांतिहोमस्य पृष्ठतस्ततः ॥ सर्वशांतिमवाप्नोति ग्रहाः सर्वैश्च भूभुवः ॥२३॥

॥ इत्यमृतपंचरात्रे राहु पूजा ॥ ॥ कलश ॥ लोह ॥ दर्भपत्र ॥ मोय्य ॥ मजमद ॥
कस्तूरीवालो भृंगराज ॥ दूर्वा ॥ उपलोष्ठ ॥ रक्तवस्त्र ॥ नारिकेर ॥ नषला ॥ अग
रहोर्दूर्वा कुरक ॥ अथ राहु मंत्रः ॥ स्नान इवाणी ॥ लोह ॥ दर्भ ॥ तिलपत्र ॥
कृष्णातिल ॥ मुद्रा ॥ हस्तीमद ॥ कस्तूरिका ॥ एतान्येव कुशमूलेति विशेषः ॥
राहवे नमः ॥ ब्रह्मा ऋषिः ॥ पंक्तिच्छंदः ॥ राहुदेवता ॥ रां बीजम् ॥ वेशक्तिः ॥
रां रं रूं रै रौ रं ॥ इति षडंगः ॥ ध्यानम् ॥ वंदे राहुं धूम्रवर्णमिधकायं कृतांजलि
म् ॥ विकृतास्यं रक्तनेत्रं धूम्रालंकारमन्वहम् ॥ १ ॥ अंगग्रहादिदिक्पालै र्ग्री
णित्यावरणानि च ॥ ॥ अक्षरसहस्रजपपुरश्चरणम् ॥ दशांशेन आज्य-
होमः ॥ इति राहु मंत्रः ॥ अष्टौ दूर्वासि मिधो दधि मधु घृतान्क्ताः अष्टौ तिलाहु
तयो घृतान्क्ताः अन्नाज्याहुतिसहिता यहुताः तासां होमेन अस्य यजमानस्य
राहुः शांतिदः पुष्टिदः धनदः पुत्रदो वरदो भवतु ॥ सौ हि केयस्तमो राहुः कज्ज

लाचलसन्निभः॥ यः पर्वणि महाकायो ग्रसते चंद्रभास्करो॥ विष्णुनायस्य
 मूर्धर्विच्छिन्नो भक्षयतो मृतम्॥ योजितो ग्रहभावेन त्वामहं शरणं गतः॥ २॥
 एतां राहुस्तुतिं चैव यः पठेच्च द्विजोत्तमः॥ न भवेत्तद्वापीडा तस्यायुश्च प्र-
 वर्धते॥ ३॥ ॥ इति नारदपंचरात्रोक्त राहुपूजनदानहोमस्तुतिपादः स-
 माप्तः॥ ॥ सूर्यं रवद्विष्वक्वर्णनागसहितं धान्यैः फलैः सप्तभिः॥ कूष्माण्डं
 तिलतंडुलाश्च लवणं कस्तूरिकां सर्षपां॥ नारीकेलमुपानहौ शतममणि-
 र्गोमेदकं शय्यकांदद्यात्सीसककृष्णधान्यसहितं राहुग्रहप्रीतये॥ १॥ इति
 राहुदानश्लोकः॥ ॥ अथ केतुस्तोत्रम्॥ ॥ श्रीकेतवे नमः॥ नंद्यवाच
 ॥ देवदेव जगन्नाथ शूलपाणे वृषध्वज॥ कथयस्व प्रसादेन केतुपूजां विधा-
 नतः॥ १॥ स्नानमंत्राः कतिप्रोक्ताः कथं मंत्रं जपेद्विभोः॥ किं प्रमाणं तु कर्त्त-
 व्यं जातकं ससुरवं शुभम्॥ २॥ शम्भो चंद्रे सुहृत्ते वा केतुपूजां समा रभेत्॥

चत्वारश्चावणाःकुंभाश्चतुर्दिक्ष्व्यवस्थिताः॥३॥ पीतचंदनलिप्तांगागं
 धतोयेनपूरिताः॥ पंचपल्लवसंयुक्ताःपीतवरुणेणवेष्टिताः॥४॥ पूर्वकुंभे-
 तुविन्यस्वचामारीहरिद्रकाः॥ दक्षिणेसहदेवीचसुरामांसिजटातथा॥५॥
 पश्चिमेहरितालीचउशीरंतगरंतथा॥ फलमूलससंयुक्तमक्षतान्चंद-
 नंतथा॥६॥ उत्तरेतुयदेदेयाः सर्वौषधश्चसर्वशः॥ अग्निमीळेदषेत्वाच
 अग्न्यायाहिमेवच॥७॥ शन्नोदेवीतिचप्रोक्ताःपूर्वादिक्रमयोगतः॥ पूर्वे
 कुंभेश्रियायुक्तंदक्षिणेज्जामणस्तथा॥८॥ पश्चिमेमधुवातास्त्रिरानोभ
 द्रास्तयैवच॥ व्याघ्रचर्मसमास्तीर्याप्यथवावस्तचर्मच॥९॥ रुद्रासनस
 मायुक्तःकुशानास्तीर्यतत्रच॥ सफलांवारुणींशारस्त्रंभूर्ध्रिधृत्वाभिषिं-
 चयेत्॥१०॥ एतत्सर्वंप्रयत्नेनवेशयासुत्तरेणतु॥ ऋचंवान्वंचअध्याय
 सुत्तरेनाशयणंतथा॥११॥ पुरुषसूक्तंपठन्नेवाकलशैरभिषिंचयेत्॥ रा

हुवत्पूजयेत्केतुं राहुवद्दानमाचरेत् ॥ १२ ॥ एतत्सर्वमपि प्रोक्तं केतुपूजनमुत्त-
मम् ॥ राहुदेहात्समुद्भूतं तं केतुं प्रणमाम्यहम् ॥ १३ ॥ पूजनात्हरते दुःखं सख-
सौभाग्यवर्धनम् ॥ रौद्रात्मकं तथा योरधूम्बवर्णं महोत्कटम् ॥ १४ ॥ नमामि-
ग्रहराजं च प्रतिष्ठापूजनेषु च ॥ कृतं यद्यधुना स्वामिन् गृहाणार्घ्यं च पूजन-
म् ॥ १५ ॥ ॥ इति मंत्रशारवोक्तं केतुपूजनं समाप्तम् ॥ ॥ अथ पा-
दः ॥ ॥ स्कंद उवाच ॥ ॥ मृत्युपुत्रः शिखीकेतुश्चानलोत्पातरूपध-
रः ॥ बहुरूपश्च धूम्राभः श्वेतः कृष्णश्च पीतभृत् ॥ १ ॥ छाया रूपी ध्वजः
पुच्छो जगत्प्रलयकृत्सदा ॥ अदृष्टरूपो दृष्टश्चेज्जंतूनां भयकारकः ॥ २ ॥
नामान्वेतानि केतोश्च नित्यं यः प्रयतः पठेत् ॥ केतुपीडानतस्यास्ति स-
र्वचोराग्निभिर्भयम् ॥ ३ ॥ दानं दद्याद्ग्रहज्ञाय वै दूर्यं केतवे तदा ॥ यः प-
ठेत् प्रयतो नित्यं पक्षं पक्षार्धमेव वा ॥ मुक्तः सर्वभयैभ्योऽपि सर्वान्का-

मानवाभुयात् ॥५॥ ॥ इति श्री स्कंद पुराणे केतुस्तोत्रं संपूर्णम् ॥

॥ श्री आदित्यादि नवग्रहार्पणमस्तु ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥

हैं पुस्तक बापु हरशेट देवळेकर यांणि आपले आपरवान्यांत छापिलें. सुकाम मुंबई. शके १७७९ विंगलनामसंवत्सरे. ॥६॥ ॥७॥ ॥८॥

॥ इति नवग्रहविधानपद्धतिः समाप्ता ॥